

NARODNI DNEVNIK

Škafja vsak dan splošno, izvenredno medelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20,—, inozemstvo Din 30,—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 532.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisemna vprašanja naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.638.

Naša zunanja politika.

Pred tednom dni je glasoval češkoslovaški parlament o proračunih posameznih ministrstev in tedaj je doživel dr. Beneš redko čast, da je bil njegov proračun sprejet z največjo večino. Dvestoeden poslanec je glasoval za proračun zunanjega ministrstva in samo 69 proti. Več ko dve tretjini poslancev je glasovalo za politiko dr. Beneša in niti en drug minister, čeprav vsi sami strokovnjaki, ni dosegel tako velikega uspeha. In to kljub vsej vehementni ataki, ki jo že mesece dni vodijo proti dr. Benešu narodni demokrati in drugi reakcionarji! Uspeh torej dvakrat tako velik in dvakrat tako časten.

In sedaj kratko paralelo! Če bi naša skupščina glasovala o proračunih posameznih ministrstev, kje bi bilo pri nas mogoče, da bi prejel ravno dr. Ninčič največ glasov? Pa bi bilo sploh pri nas mogoče, da bi glasovala za proračun kakšne opozicijske stranke? Popolnoma izključeno, ker pri nas se proračun izglasuje samo avtomatično. Kakor hitro je vladna večina tu, potem ta glasuje za vse proračune čisto avtomatično in kolikor je dobil glasov en minister, toliko jih dobi drugi, če ni pred glasovanjem ostalo par poslancev v skupščinski kavarni. Da bi pa opozicija glasovala za kak proračun, pa ni niti misliti. In jej tudi ne bi bilo svetovati, ker bi se takoj dejalo, da jo je vlada kupila. Naš parlamentarizem je pač še silno mlad.

Če pa bi se že stranke ojunale in glasovale za proračun ministrstva, v katerem se dobro dela, potem je sigurno, da za proračun zunanjega ministrstva ne bi glasovale. Zakaj težko je najti bolj deficitnega ministrstva, kakor je zunanje, pa čeprav stane tako lepe denarce. Ne bomo govorili tu o škandalozni propagandni službi, o naših slabih zunanjih zastopnikih, o pomanjkanju vsake informativne konzularne službe in o velikem dispozičnem fondu, ki kljub svoji porabi ne kaže nikjer nebenih posebnih uspehov, temveč ozrlji se bomo le na osnovno linijo naše oficijelne zunanje politike.

Srbska politika je bila nekoč orientirana rusko in tedaj je doživljala največje uspehe. Kaj vse je naredil za Srbijo Hartwig in kje bi bili Pašičevi uspehi brez ruske pomoči! Danes je naša politika protisovjetska in ker reprezentirajo sovjeti Rusijo in ne emigranti, tudi protiruska. Tradicije srbske politike ne veljajo več.

Nato je bila naša zunanja politika francoska. Tudi ta nam je prinesla uspehov. Danes niti to ni več in naša politika je postala italofilska.

Ne vemo sicer, zakaj, ampak postala je. In zato tudi posledice niso izostale. Napadali so nas bolgarski četaši, ubijali nam ljudi in plenili vasi in ko je preklopila kupa do vrhunca, se je zgodila na italijanski nasvet ona znana demarša v Sofiji, ki je z italijansko močjo končala z našim popolnim neuspehom. Sofija je tako jasno spoznala, da sme nezakazno izzivati, ker je varna pod italijansko zaščito. A mi smo italofili!

Bili smo na tem, da sklenemo prijateljsko pogodbo z Grčijo. Toda tik pred tem je sklenila tako pogodbo Grčija z Italijo in pogodba z nami je bila pokopana. Nad vse tehten je torej vzrok za naše italofilstvo.

Ponudili smo Madjarski v Splitu prosto luko, takoj so jo ponudili Italijani na Reki. Smo v zvezi z Romunijo, a v Bukarešti slovesno proglašajo maršal Badoglio rumunsko-italijansko zvezo. In vendar vemo, da Italija ne garantira Rumuniji Besarabije niti z besedo! Proti komu

Po našem albanskem polomu.

Beograd, 4. dec. Naše zunanje ministrstvo je zbralo podatke, da se pojasni in osvetli zadnja italijansko-albanska pogodba. Iz teh podatkov se vidi, da gre tu za italijanski akt, ki pomeni prodiranje na Balkan. Ob zadnji albanski vstaji je ves fašistovski tisk zagnal krik proti naši državi, češ da je ona zanetila vstajo. Danes pa se že vidi in so tu dokazi, da se je v Albaniji izvršilo vse po navodilih italijanske vlade, ki je preko svojega tiska zagnala hrup samo zato, da bi odvrnila pozornost od svoje akcije: to se pravi, celo zadnja vstaja v Albaniji je priredila Italija. Vstaši so bili navadni plačanci italijanske vlade, ki so že od prej znani kot sovražniki naše države. Italija je to tako preračunila, da je z vstajo prisilila Ahmed beg Zogu-a, da je podpisal pogodbo o prijateljstvu. Ahmed beg Zogu je samo zato, da se obdrži na vladi, podpisal pogodbo, ki ne pomeni za Albanijo nič drugega, kakor da izgubi svojo samostojnost. Ahmed beg Zogu je s tem izvršil navadno izdajstvo, ki gotovo ne bo od albanskega naroda ostalo nekažnovano.

Kar se tiče odnošajev Ahmed beg Zogua do naše države, je treba ugotoviti, da je podpis pogodbe z Italijo skrajna nelojalnost.

Znano je, da smo mi vse napravili za to, da se v Albaniji vzdrži red in mir in da smo dosti pripomogli, da se Ahmed beg Zogu vzdrži na vladi in da se izzivajo spopadi: Vse to naše prijateljstvo nam je bilo poplačano s podpisom italijansko-arnavtskega pakta, ki v stvari pomeni tudi ogrožanje naših interesov.

Italija je sedaj okupirala vso jadransko obalo in že utrjuje posamezne pomorske baze. Z italijansko-albansko pogodbo je Italija prevzela nase obveznost in skrb za oboroževanje Albanije in za njeno finančno ureditev.

Danes je jasno, da je bilo geslo: »Balkan Balkancem«, ki ga je italijanska vlada sprejela in celo delovala za njegovo uresničenje, samo laž z italijanske strani. Italija je to delala samo zato, da bi preslepila druge balkanske države in skrila svoje prave namere.

Po točki 1. pogodbe si je Italija pridržala pravico, da v Albaniji vzdrži današnji režim. To pomeni popolno zaslužnjenje Albanije. Ta točka nasprotuje vsem mednarodnim pogodbam, ker se Italija meša v čisto albanske stvari. Proti tej določbi tudi naša država ne more biti ravnodušna, ker ta pogoj pomeni, da more Italija vsak čas vzpostaviti v Albaniji režim, ki bi bil naperjen proti nam.

Taka pogodba pomeni izrecen protektorat Italije nad Albanijo. Po tej točki ima Italija pravico revidirati vse politično delovanje Albanije, ker jej je prepuščeno skleniti kakršenkoli politični ali vojaški dogovor s katerokoli drugo državo. S tem je popolnoma pokopana samostojna zunanja politika Albanije, ki je postala napram Italiji vazalna država. Kaj ta določba pogodbe pomeni, se jasno vidi, če se vpoštevata, da je Albanija še nekulturna država, ki nima skoro nobenega diplomatskega aparata. Ona ne

vendar zveza, ko pa je Italija protektorica Sofije. A mi smo slej ko prej italofili.

In sedaj pride še najtežji udarec! Balkan — Balkancem je naše geslo, a nam v brk postane Italija protektorica Albanije! Tudi Srbijanci so tako spoznali koreninost naše italofilske politike.

Neuspeh za neuspehom — to je bilanca

more kontrolirati, kaj dela Italija. Italija pa ima pravico in možnost, da kontrolira njeno delo.

Glede na vse to je popolnoma razumljivo nerazpoloženje vseh naših parlamentarnih krogov in celo onih, ki so se še do včeraj zavzemali za prijateljstvo z Italijo. Ti danes odkrito vstajajo proti Italiji in pravijo, da odslej ne more biti več niti govora o kakem prijateljstvu med nami in med Italijo. Jugoslavija ne more več z Italijo postopati kakor s prijateljico in zaveznico, če ima Italija namen iz ledja zabosti nož v Jugoslavijo. Prva posledica tega italijanskega delovanja bo, da bodo nettunske konvencije, ki bi imele v kratkem priti pred skupščino, popolnoma odstavljene z dnevnega reda in da se sploh ne bodo ratificirale. V tej stvari so enih misli vsi parlamentarci.

TUJI DIPLOMATI O ALBANSKEM PORAZU.

Dunaj, 4. dec. Sinoči je diplomatski zastopnik neke od severnih slovanskih držav (Poljske?) naglasil, da nikakor ne drži trditve, da bi bil dr. Ninčič z italijansko-albansko pogodbo iznenaden. V diplomatskih krogih je nepobitno znano dejstvo, da je dr. Ninčič že pred dvema mesecema vedel, da se je predsednik albanske republike pristržno sporazumel z Italijo in da se je zaradi osebnih koristi odločil priznati protektorat Italije. V nepojmljivi obzirnosti do Italije pa je dr. Ninčič dovolil, da je Italija skovala zadnji člen v verigi krogov Jugoslavije. Ninčičevo postopanje je ali fatalizem ali nesposobnost. V tem slučaju se Ninčič naslanja popolnoma na Francijo, ki se sama nahaja v težkem položaju napram Italiji. Če ne bi bilo Anglije, ki se je čuvajoč svoje interese na Balkanu nehotno zavzela tudi za Interese Jugoslavije, bi bil danes položaj Jugoslavije katastrofalni, čeprav je tudi zdaj le malo boljši. Težko je reči oziroma svetovati Jugoslaviji, kaj naj dela v bodočnosti. Ona je od vseh strani obkoljena od samih — recimo prijateljev Italije. Preostaja ji sedaj samo še ena pot, ki jo je dozdej vztrajno odklanjala. Težko, da bi protovoljno hotela iti po tej poti.

DR. NINČIČ KLIČAN NA DVOR.

Beograd, 4. decembra. Včeraj okrog 5. popoldne je odšel zunanji minister dr. Ninčič na dvor. Trde, da je ta avdienca v zvezi z informiranjem krone o sklenitvi italijansko-albanske pogodbe.

ANKETNEMU ODBORU BO PODALJŠAN ROK.

Beograd, 4. decembra. Sinoči je Pavle Radić posetil predsednika vlade Uzunovića. Na tem sestanku je Pavle Radić predlagal predstavniku vlade, da se podaljša rok za anketni odbor toda samo za prav kratek čas. Pojasnil je ministrskemu predsedniku, da je HSS za podaljšanje roka zato, ker je še mnogo gradiva, ki ga mora anketni odbor proučiti. Opozoril je tudi Uzunovića na potrebo predložitve zakona o pobijanju korupcije. Uzunović je izjavil, da sprejema podaljšanje roka anketnemu odboru. Glede zakona o pobijanju korupcije pa je mnenja, da mora o tem odločiti vlada in narodna skupščina.

naše zunanje politike — in vendar ostane italofili!

Ali da bi samo enkrat glasovali v naši skupščini poslanci le kot zastopniki ljudstva in ne kot pristaši vlade, pa mislimo, da ne bi dobil proračun zunanjega ministrstva dosti več kot en cel glas, ki bi ga s tihi glasom oddal — dr. Ninčič.

Rad'c o avdienci Pašića in Davidovića

Zagreb, 4. dec. Predsednik HSS Stefan Radić se je povrnil iz Beograda. Po svojem prihodu je sklical sejo vodstva stranke in podal razne informacije.

Njegovo Veličanstvo kralj se je dal o vseh naziranjih informirati. Kakor se doznava, je imel Pašić priliko, da natanko razloži svoje stališče glede na zunanjo politiko in na vlado. Pašičevci zato trde, da se je Pašić vrnil z dvora kot zmagovalec in da pride sedaj na vrsto njegov režim. To da je odvisno samo od njegove volje. S tem režimom bi se prekinil sporazum ter bi se preokrenila vsa današnja politična situacija.

Na vsem tem ni niti malo resnice. Dejstvo, da vlada zasliši o zunanji politiki tudi predsednika najmočnejše parlamentarne skupine, ki je poleg tega tudi glavni del parlamentarne večine, dokazuje samo to, kako je nerazumno in neokusno trditi, da bi bilo treba pri nas parlamentarizem braniti tudi navzgor in da se k nam vrača zopet nekaj osebnih režim.

O Davidovićeavi avdienci se je doznalo, da je ta avdiencia res imela značaj bolj privatnega kakor pa političnega razgovora. Toda Davidović ni prav nič tajil in prav nič ublažil svoje nepomirljivosti napram korupciji in napram onim, ki se jim dokaže, da so krivci korupcije. Značilno je, da je po Davidovićeavi avdienci Kosta Timotijević, ki je od demokratov v anketnem odboru, izjavil, da on ne bo več nastopati skupno z radikali.

Nato je govoril St. Radić še o anketnem odboru in o razmerju strank v tem odboru.

UPIT DR. KOROŠČA.

Beograd, 4. dec. Dr. Korošec in Joca Jovanović sta naslovila na predsednika narodne skupščine naslednje vprašanje:

»Čast nama je, opozoriti Vas na to, da je predlog proračuna za l. 1927-28 že razdeljen med poslance in da so oni že utegnili proračun vsaj v glavnih potezih proučiti. Dobro bi bilo, da začne finančni odbor čim prej delati na njem, da se bo mogel proračun, kakor je splošna želja, izdelati po pravem gospodarskem in finančnem stanju države. Z delom bi se moralo pričeti takoj. Opozorjamo Vas na to in Vas prosimo, da pozovete predsednika finančnega odbora, naj čimprej spravi na dnevni red razpravo o predlogu proračuna, da bi mogli tako finančni odbor kakor mi v plenumu skupščine o pravem času razpravljati o proračunu.

MINISTRI SE ZA INTERPELACIJE NITI NE ZMENIJO.

Beograd, 4. decembra. Joca Jovanović, Ljuba Davidović in dr. Korošec so naslovili na predsednika skupščine tole vprašanje:

Odkar je na novo sklicana Narodna skupščina, smo stavili na posamezne ministre in posebno na ministra notranjih del že mnogo vprašanj, ki se tičejo delovanja oblastev, zlasti policijskih. Notranji minister ni dozdej dal še nobenega odgovora, čeprav je po poslovniku in po ustavi to dolžan storiti. Ker mi nimamo nobenega drugega načina, da bi mogli prisiliti gospode ministre in posebno gospoda notranjega ministra, da izpolnijo svoje dolžnosti, se obračamo na vas z vprašanjem: 1. Ali vam je znano, da gospodje ministri ne izpolnjujejo svojih dolžnosti, in če vam je to znano, 2. ali morete in hočete kot predsednik narodne skupščine delati na to, da se ne bo preziral poslovnik in da se bodo spoštovale pravice poslancev. Vprašanja in interpelacije so pravice, ki so temelj vsake parlamentarne države.

Ozadje liktorskega posojila.

Pred nekaj meseci, ko se je francoski frank napotil proti neznanim horizontom in se ustavil v bližini kurza 240 (za sterling), je vesoljno italijansko časopisje intoniralo Visoko pesem o Triumfu režima.

Od abruških vrhov pa do alpskih vrhuncov, od jonske obali pa do tirenskih bregov se je slavila nava velika fašistovska zmaga: »za eno italijansko liro se je moglo dobiti 30 francoskih grošev!«

Kako veličasten nauk! Kako imeniten dokaz za superiornost fašizma! Glejte, se je govorilo, rezultat grdobij demagogičnega režima! Glejte, kam so protifašisti hoteli speljati Italijo! Danes je lira vredna 1 frank 50; jutri ...

Ravno ta moment pa si je izbrala italijanska lira, da je začela poskakovati navzdol.

G. Mussolini pa je smatral ta finančni fenomen kot osebno razžalitev. To nepričakovano padanje je bilo Nanj namenjeno! Njega so si hoteli privoščiti internacionalni finančniki! Toda On jim bo pokazal, kako se revalozira razvrednen denar!

G. Mussolini je poklical svojega finančnega ministra, grofa Volpija in mu dejal: »Vi boste dvignili jutri italijansko liro na 75.«

G. Volpi odide in se prihodnjega dne povrne, da predloži svojo demisijo.

Oprostite, pravi Duce, Vaš korak pomeni anahronizem. Demisije so bile dobre pod parlamentarnim režimom. Danes pa samo ministrski predsednik imenuje svoje sodelavce in jih demisijonira. Za enkrat vas pridržim, toda prosim vas, da se spomnite, da hočem italijansko liro na 75 in da ste vi moj minister financ.

In tedaj se je ukrenila serija mer, ki je imela sedanji uspeh.

Povrnilo se je »Italijanski banki« dve in pol milijarde. Ustavila so se bančna posojila na efekte, blago, eskontacije menic, vsakršno posojilo na karšibodi. Od danes na jutri so bili vsi odprti računi zaprti. Lastniki efektov so morali prodajati. Kurzi so pod lavino padali tako, da je bilo kmalu nemogoče najti kupce. Padec je pri posamezni delnici znašal stotine frankov, več sto milijonov pa je znašala izguba javnosti.

Odpravilo se je potne liste. Sredi poletja se je ustavilo običajno potovanje Italijanov proti švicarskim goram in v francoska kopališča.

Mi imamo pri nas, je dejal Vojvoda, imenitne gore in Italijo obdaja okoli in okoli izvrstna morska voda. Vsled tega je potrebno, da greste in trošite vaš denar izven države. Ustavila so se gradnja luksuznih stavb, uvoz luksuznih predmetov, skratka, za Italijane se je upeljal režim velike pokore.

In nato so se pričeli konkurzi! Industrija, trgovci, borzjanci, male banke in mnogo drugega je šlo rakom žvižgat.

Pri tej nacionalni katastrofi je bil Duce ponosit, kakor ponavadi in kakor ponavadi je karakteriziral situacijo s historično besedo:

»Vsi ti, ki gredo rakom žvižgat so paraziti trgovine, financ in industrije. Če bi bili imeli za odpor potrebna sredstva, bi ne bili šli rakom žvižgat.«

Nihče ni mogel odrekniti tej ugotovitvi resnice, zlasti njeni drugi polovici in diktatorjeva modrost je na svojem dobrem glasu še znatno pridobila.

Ostalo pa je »parazitom« še nekaj dro-

biža, naloženega v zakladnicah. Ker niso mogli v težkem položaju, v katerem so se nahajali, dobiti denarja na drug način, so morali predložiti v plačilo svoje zakladnice.

V štirih mesecih se jih je izplačalo za tri in pol milijarde, dohajale so pa vedno nove prošnje. Tedaj pa se je sklenilo z izplačevanjem nehati. Lira se je dvignila na 106, toda zasebne blagajne so bile izčrpane, državne pa popolnoma prazne.

Sklenilo se je torej z izplačevanjem nehati. Ta sklep je bil neizbežen. Ostalo je za izplačati ostanek zakladnic za 21 milijard in 100 grošev v kasi. Treba je bilo torej, če se je hotelo naprej izplačevati, ustvariti nove vire, to je tiskati nove bankovce.

Na noben način se ni moglo izročiti situacije v roke lastnikom zakladnic! To se začne šele danes na diskreten način. Toda pred enim mesecem bi bilo to lahko nevarno.

Tedaj pa se je napravilo sledečo iznajdbo: prisilno konverzijo zakladnic v zadolžnice posojila, ki se ima plačati v 10. letih.

To se pravi, da se je prisilno izposodilo od ljudstva 21 milijard in se mu je razložilo, da je Vojvoda, ki ima izmed vseh najbolj bister pogled v teh poslih (to je dobesedno pisano v manifestih), odločil, da najvišji interes zahteva, da je vlada nehala plačevati svoje dolgovce.

Ta izjava je bila sprejeta s prekipajočim entuziazmom fašistov, katerega si je drugje kakor v Italiji težko predstavljati. Bil je pravcati delirij onih, ki niso imeli zakladnic, odnosno onih, ki jih niso več imeli, kajti nekateri so bili o zadevi poučeni in so si izplačilo še pravočasno preskrbeli. Oni pa, ki so imeli zakladnice, pa so precej začudeno gledali. Med temi so bili »Credito Italiano«, ki jih je imela za eno milijardo in 500 milijonov, Banca Commerciale za 2 milijarde in vse druge banke za primerne zneske. Vsi ti zavodi so računali te zakladnice kot efektivna aktiva. Reprezentirale so protipostavko za plačila, ki so jih imeli ti zavodi izvršiti sami ob zapadlosti. Toda kako bi vršili takojšnja izplačila z zadolžnicami posojila, ki zapade šele po 10. letih?

Za vlado je bila navedena operacija konverzija, za banke pa je bila konkurz.

Vsled tega je vlada sklenila izpopolniti konverzijo z ravno tako bistroumno formulo, kakor je navedena.

Da bi imele zadolžnice prisilnega posojila kako trgovsko vrednost, je potrebno, da lastniki teh zadolžnic dobe v banki nanje kako posojilo.

Pooblastilo se je torej banke, dajati taka posojila, ker pa banke nimajo denarja, se pooblašča Italijanska banka, da jim posodi potrebne vsote.

Toda Italijanska banka sama nima potrebnega denarja. Vsled tega se vlada obrača na javnost, na tisto tavnost, kateri je odvzela zakladnice in ji pravi: mi smo vam dali v zameno, za kar vam dolgujemo papir, ki nima nikakoršne vrednosti, ker vam nanj nihče ne more niesar posoditi. Prinesite nam torej denar, ki ga še imate. S tem denarjem Vam bomo posojali na Vaše zadolžnice in tako ne boste vsega izgubili.

Ti dve združeni operaciji tvorite torej liktorsko posojilo.

»Oeuvrec.)

Sestanek vodstva slovenskih radikalov.

Na dan 1. decembra se je vršila v Celju seja skupnega foruma NRS iz Ljubljane in Maribora, katere so se vdeležile predsednik ljubljanskega M. O. g. dr. Vladimir Ravnihar, delegat g. Dežman, predsednik mariborskega Oblastnega odbora g. dr. Rudolf Ravnik, podpredsednik g. Rudolf Stermecki, g. mag. pharm. Posavec, g. dr. Gorican, g. dr. Sernec, delegat g. Janko Tavčar in g. dr. Stefanovič.

Na seji se je premostril sedanji politični položaj v državi, posebno pa v Sloveniji in z ozirom na predstoječe volitve v oblastne skupščine. Konstatirala se je popolna soglasnost mišljenja in presojanja položaja ter je bil storjen enoglasen sklep, da se prepusti odločitev glede postavitve samostojnih ali

skupnih list pri oblastnih volitvah poedinim srezskim organizacijam.

Skupni forum je sprejel načelni sklep, da morejo poedinne srezke organizacije skleniti volilni dogovor z eno ali tudi več drugimi strankami in to po lokalnih potrebah in razmerah. Izključuje se pri tem samo Samostojna Demokratska Stranka, s katero se aranžma za volitve ne more sklepiti pod nobenim pogojem. Ta svoj sklep je motiviral skupni forum s sledečimi razlogi: 1. ker je SDS v Sloveniji stranka vevkapitala dočim je NRS zastopnica širokih slojev; 2. ker je ta stranka s svojimi političnimi metodami in ponovnim verolomstvom pokazala, da je z njo vsak pošten dogovor že a priori nemogoč; 3. ker zlorablja nacionalizem v svoje strankarske

in špekulantske namene; 4. ker ne pomeni niti v Sloveniji niti v državi nobene pozitivne in faktične sile in je očitno tudi v bližnji bodočnosti ne bo pomenila in 5. ker ni kljub 7-letnemu neomejenemu vladanju v Sloveniji ničesar storila za izboljšanje naših gospodarskih in socialnih razmer.

Zvečer se je vršil redni mesečni sestanek članov Mestne organizacije, katerega se je vdeležilo okrog 200 ljudi. Na sestanku, ki je pokazal veliko politično zrelost in disciplino radikalnih vrst v Celju, so govorili gg. dr. Ravnik, dr. Ravnihar, Tavčar, dr. Stefanovič in drugi. Navzoči so s soglasnim odobranjem sprejeli sklep skupnega foruma glede oblastnih volitev.

Politične vesti.

Skupni nastop petih delavskih frakcij pri volitvah v oblastne skupščine v Sloveniji. Ta teden so se vršila v Delavskem domu v Ljubljani pogajanja delavskih frakcij za skupni nastop pri volitvah v oblastne skupščine v Sloveniji. Pogajanja so se udeležili: zastopniki Socialistične partije Jugoslavije, zastopniki socialno demokratske stranke (»Napredek«, skupine »Zedinjenja« in skupine »Enotnosti«. Prisostvovali so tudi zastopniki levega krila Narodnosocialistične stranke, ki je proti skupnemu nastopu s SDS. — V načelu so se vse te skupine izjavile za skupen nastop. Pogajanja se danes nadaljujejo in če se ne bodo razbila pri porazdelitvi mandator in načina skupnega nastopa, bo vseh teh pet delegatskih skupin postavilo pri oblastnih volitvah samo eno skrinjico.

Pred novo vlado? Po sestanku uglednih radikalov so novinarji vprašali Uzunoviča, če bo zahtevala vlada ob priliki poročila anketnega odbora zaupnico. Uzunovič je nato odgovoril, da ne more na to vprašanje dati nobene odgovora, ker bo tedaj že nova vlada.

Politični položaj v Beogradu je neizpremenjen. To se pravi, da se še naprej samo kombinira, intrigira in ugiba, da pa delo poživja, kakor dosedaj. Z odhodom St. Radića je nastal večji mir, s čimer pa seveda ni rečeno, da bi bila kriza za las manjša. Nasprotno je težak neuspeh naše politike v Albaniji še povečal nezadovoljstvo z vlado in tudi vsled tega narašča stremiljenje za imenovanjem koncentracijske vlade. Kot bodoči zunanji minister je v koncentracijski vladi določen Voja Marinković. Če pa do take vlade pride, je seveda drugo vprašanje, ker je zopeten sporazum med Uzunovičem in Radićem vedno bolj verjeten. Krizarenje bi v tem slučaju trajalo dalje, a s tem tudi gospodarska kriza.

Skupen nastop samostojnih demokratov in demokratov — izključen. Za oblastne volitve v beograjski oblasti je hotel pol. Aci-mović doseči skupen nastop samostojnih demokratov in davidovičevcev. Vršil se je tudi v ta namen sestanek zastopnikov obeh strank. Vsled tega so se razširile vesti, da bodo demokrati in samostojni demokrati skupno nastopili pri oblastnih volitvah in se sploh fuzionirali. Približevlje je z ozirom na te vesti izjavil, da je to popolnoma izključeno. Fuzija bi bila mogoča se, če bi Davidovič sprejel njegovo politiko. Kompromis pri oblastnih volitvah pa je mogoč le, če upoštevajo demokrati, da je njegova stranka zelo narasla. — Demokratični poslanec D. J. o. k. P. o. v. i. pa je izjavil z ozirom na te govorice: »Prosim Vas, da vzamete na znanje, da ni storila demokratska stranka prav nobenega koraka za zblizanje s samostojnimi demokrati. Demokratska stranka nikdar ne more pozabiti na zlo, ki je bilo storjeno s strani samostojnih demokratov in splošno s strani Pribičevića. Zagotavljam, da ne bi, če bi se na tem delalo, ostal niti trenutek v demokratski stranki.«

Nemški program za Zenevo. Včeraj je odpotoval dr. Stresemann v Zenevo na zasedanje Sveta zveze narodov. Kakor poroča »Nationalliberale Korrespondenz«, bo Stresemann odstopil od predsedstva Sveta v korist belgijskemu delegatu Vanderveldu. Zato pa bo Nemčija strogo pazila, da bo njena enakopravnost v polni meri zasigurana. Kar se tiče vojaške kontrole, Nemčija ne nasprotuje kontroli od strani zveze narodov, kakor to določa Versajski dogovor. Pač pa Nemčija ne more dovoliti da bi bila ta kontrola večna in bo zato Nemčija tudi v tem zmislu nastopila.

Nemci nastopijo pri oblastnih volitvah v večini okrajev samostojno. V posebnem komunikeyu poudarjajo, da ni ta samostojen nastop naprten proti nobeni stranki in da bodo

namški člani oblastnih skupščin radi sodelovali z drugimi strankami. V Sloveniji nastopijo Nemci samostojno najbrže samo v mariborski oblasti. Tudi Mađžari nastopijo samostojno, če jih ne bodo radikalni pregovorili, da bodo oni bolje zaščitili njih interese.

Kompromis o zakonskem načrtu o pobijanju »šundac«. Ker je bil reakcionarni zakon o pobijanju »šundac« odklonjen, je prišlo nato do kompromisa med meščanskimi strankami. Po tem kompromisu se ustanovi več deželnih cenzurnih mest, v Leipzigu pa vzklicena cenzura za vso Nemčijo. Vzklici pa ne bodo imeli odločilne moči. Posamezni cenzurni uradi štejejo 8 članov in 2 umetnika, 2 knjigotrožca, 2 zastopnika mladinskih organizacij in 2 učitelja. Prepoved postane veljavna le, če glasuje za njo vsaj 6 članov. Kompromisni predlog pride sedaj pred parlament.

Revolucionarna Kitajska zmaga. Kantonska armada je dosegla nov uspeh in premagala čete šangajškega generala Sunčuanfanga pri Fucavu. Sedaj sega oblast kantonske vlade že nad 200 milijonov Kitajcev in kantonska vlada je, da lažje vlada nad novim ozemljem, prenesla svojo vlado iz Kantonu v Vuang, ki je v Srednji Kitajski. Pred kratkim je sklical stari razbojnik Cangsolin zborovanje protikantonskih generalov v Tientsin, da bi se sestavil načrt za skupno »orenje«. Ta načrt pa zaenkrat ostane le na papirju. General Vupeifu je na severu in na jugu stisnjen od kantonskih čet in se bo komaj mogel še vzdržati. Šangajski general je samo doživel nov poraz in samo še Cangsolin ima nepremagano vojsko. Toda tudi med njegovimi vojniki je vedno več simpatizerjev s kantonsko armado. — Najsprotja med Kitajci in Evropejci stalno rastejo in v Kantonu je prišlo že do bojov. Vedno večja nevarnost je, da pride do splošne vstaje Kitajcev proti tujcem in v tem primeru bi bila vojna velesil s Kitajsko neizogibna.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota 4. decembra: Joy. Dijaška predstava pri znanih cenah. Izven. Začetek ob 4. popoldne.

Nedelja 5. decembra: Skopuh. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

Ponedeljek 6. decembra: Kovarsvo in lju-bezen. Red B.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota 4. decembra: Zidinja. Red D.

Nedelja 5. decembra ob 15. uri popoldne: Grofica Marica. Na korist Udruženja gledaliških igralcev. Izven.

Ponedeljek 6. decembra: Zaprlo.

Pri današnji vpriporitvi Halewyjeve opere »Zidinjec« je zasedba posameznih glavnih partij nekoliko spremenjena in sledi v toliko, da poje zlatarjevo hčerko Reho ga. Vika Galleta, njenega očeta žida Eleazarja g. Knittel in kardinala Brognija g. Betetto. Ostale vloge kakor pri premijeri in sicer princesinja Evdora ga. Lovšetova, knez Leopold g. Kováč, župana poje g. Janko, Alberta g. Su-belj, glasnik pa je g. Perko. V operi nastopi tudi baletni zbor pod vodstvom gne. Tuljakove.

Danes popoldne ob štirih je v drami dijaška predstava. Vpripori se Galsworthyjeva igra »Joy«. Cene za to predstavo so izredno znižane. Začetek točno ob štirih. Konec ob šestih zvečer. Ker je »Joy« pri vseh dosedanjih predstavah izredno zabavala in ugajala, na to vpriporitev po znanih cenah prav posebno opozarjamo.

Nedelja v Narodnem gledališču. V nedeljo, dne 5. 1. m. popoldne ob 15. uri se poje v operi Calmanova opereta »Grofica Marica«. Predstava se vrši na korist Udruženja gledaliških igralcev in občinstvo vabimo k obilnem posetu. Cene običajne. Dramska predstava pa je zvečer ob 20. in sicer se igra Mollerjeva komedija »Skopuh« z g. Rogozom v naslovni vlogi. Dramska predstava je ljudska in veljajo za njo znižane cene.

Simfonični koncert. Orkestralno društvo Glasbene Matice v Ljubljani, ki je s tako lepim uspehom sodelovalo na zadnjem novinarskem koncertu, priredi v ponedeljek, dne 13. t. m. v Unionski dvorani svoj prvi redni koncert v letošnji sezoni. Na sporedu tega koncerta so znameniti orkestralna dela skladateljev Borodina, Honeggerja in Stravinskega. Natančni spored javimo v prihodnjih dneh. Vstopnice bodo od torka dalje v prodaji v Matični knjižarni po običajnih koncertnih cenah.

6. Julij Betetto, član naše opere gostuje prihodnji teden v Beogradu in sicer v vlogah Pimen v »Borisu Godunovu«, Dona Basillja v »Sevilskem brivcu« v vlogi Figara v »Figarovi svatbi« in najbrže poje tudi vlogo Kecal v »Prodani nevesti«.

MARIBORSKO NARODNO GLEDALIŠČE. Repertoar.

Sobota 4. decembra ob 20. uri: Lepa Helena. Ab. B.

Nedelja 5. decembra ob 15. uri: Bajka o volku. Znižane cene.

Nedelja 5. decembra ob 20. uri: Veseli kmetič.

Nedelja v mariborskem gledališču. V nedeljo 5. decembra se vpriporita zopet dve predstavi: popoldne veleznanstvena in efektivna Molnarjeva »Bajka o volku«, ki je tudi igralno izredno uspešna v režiji g. prof. Seta. Zvečer pa se ponovi priljubljena opereta »Veseli kmetič«. Popoldne veljajo znižane cene.

Otroška prestava v mariborskem gledališču. Kot prvo letošnje otroško igro pripravljajo mariborska drama prekrasno pravljico »Pepelka«, ki je imela pred par leti tudi v Ljubljani tak uspeh, da je šla 27-krat v eni sezoni.

Karel Čapek:

Pismo iz Italije.

Firenca.

Poslednjič sem vam pisal v dežju in oblakih v edinem in torej tudi najlepšem hotelu republike San Marino. In glej, jutraj se je nebesom zazdelo, oblaki so stopili za celo nadstropje višje in zagledal sem obširno krajino: kakih trideset kilometrov od tod morje, gore, skale, neizmerno število gora in skal, za njimi pa vso Emilijo, na vsaki gori kak grad ali stolp ali človeško gnezdo, stisnjeno kot na dlani, pod nogami pa prepad, iz katerega se navpično dviga San Marina skala. Od spodaj je to divji, nazobčan greben, in če za Faenza sem se oziral nanj, kmalu nato pa sem bil že v Bologni.

Ce je Padova mesto arkad in pokritih hodnikov, ne vem, kako bi imenoval Bologno, Samo, da je tu vsaka arkada tako visoka, kot pri nas dvonadstropna hiša; v sredi vodi portal v stebriščno halo, v kakršni bi imel prostor lep kolodvor, in halla se z novim portikom odpira na dvorišče. To je naravnost blaznost stebrov in lokov; hiša za hišo je taka stebrasta palača; cele ulice, domala celo mesto je iz samih palač in kjer so že najrevnejša predmestja, imajo hiše še vedno arkade na ulico in na dvorišče, vse v težki renesansi. To mesto je nečimurno in malo hladno; njegova slava ni v umetnosti, temveč v učenosti in denarju. Kako romansko cerkev ali gotsko, gradu podobno palačo de

podestà ima v Italiji že vsako mesto; Bologna ima razen tega še dva posevna stolpa, ki izgledata kot ponesrečena četveročrna tovarniška kamina.

In v Firenci vam ne bom govoril o umetnosti. Tukaj je imajo toliko, da se človeku zmede; končno se človek divi že čemurkoli v mnenju, da je freska. Iz te ogromne množine nesmrtnih krastov si zapomni človek zopet Giotta in Donatella, Masaccia in blaženega brata Angelika iz San Marca, Giotto, magister Jottus, ima tu v hiši spominsko ploščo iz leta 1490, kjer beremo: »Hoc nomen longi carminis instar erat.« To ime je baje toliko vredno kot dolga pesem. No, da, to je res; napisal sem torej to ime kot pesem in upam, da se z njim še srečava v Assisi.

Sicer je Firenca strašno zadušena s tujei. Domače ljudstvo pa v glavnem koleari in manj piše po zidovih »Viva il fascio«. Kar se fašistov tiče, je njihov krik »eja, eja, eja« in njihov pozdrav tak mahljaj z roko v zrak, da se človek prestraši. Ker pa, hvala Bogu, nisem politik, se moram vrniti k tujcem. Najbolj se mi smilijo oni, katere preganjajo plačani vodniki po cerkvah in muzejih. Ali jim vodnik žvrgoli svojo razlago italijansko, tedaj ga tujei sploh ne razumejo, ali jim vpije na ušesa nekaj, kar sam smatra za francosčino ali angleščino, tedaj ga šele ne razumejo. Pri tem se mu napojimljivo mudi; kot bi mu doma pravkar rodila žena; teka s klobukom na tilniku, preskoči tri četrtine stvari in ima posebno ljubezen do Canove.

Druga vrsta tujcev se drži Baedekerja, kot utopljeneč bilke ali pa kot iskalec zakladov čarobnega prota. Nosijo ga neprestano pred seboj; in če se približajo kakoli veliki umetniki, se jim Baedeker gotovo v roki strese, kajti hitro dvignejo pogled, bežno pogledajo umetnino in si polglasno prečitajo, kar Baedeker o njej citira iz Crowa in Cavalasella. Tretja vrsta so novoporočenci, katere sem sklenil ignorirati že v Benetkah. Četrta vrsta je highlife, ki se vozi sam v avtomobilu; kam, ne vem, kajti Firenco prevozite v desetih minutah navzkriž. Pela vrsta pa so kopisti. Sede v Pitti ali v Uffizi in kopirajo najbolj paradna dela; prav nimilo so dirnjeni takorekoč v občutku svoje osebne posesti, če si začne brezobzirno ogledovati »njihovega« mojstra. Iz Fra Bartolomea delajo miniature in iz Botticellija razglednice; imajo čudežno sposobnost, da ne zadenejo niti ene barve in da namažejo sliko, da se sveti kot gibanica. Po večini so to starejši gospodje in grde gospodične. Bog ve, da niti ena kopista, niti ena kopistka ni bila niti trohico lepa. Danes so v Fiesole kar tri slikarje samostanski ambit in ciprese; par korakov od njih se je v travi valjalo dele s ščenetom, in to je bilo tako krasno, da sem pozabil opazovati sanjave ambite in »prekrasni« razgled na Firenco in dolino Arna (kakor pravi Baedeker); ali tri kopistke so resno mazale dalje svoje sanjave ambite in ciprese, niti ena pa ni snela očali da bi se ozrla na dele s ščenetom ali si otrla oči.

Volivni izgledi strank pri oblastnih volitvah.

V kratkem bodo vložene prve kandidatne liste in s tem se bo tudi razvila debata o uspehu posameznih strank pri oblastnih volitvah. Strankarsko časopisje bo seveda silno optimistično o uspehu svoje stranke in bo neženirano prerokovalo nazadovanje nasprotnih strank. Jasno je, da zato na strankarska prerokovanja ni dosti dati in da so edino vsaj deloma točno merilo za moč posameznih strank rezultati prejšnjih volitev. To tem bolj, ker so volitve v oblastne skupščine isti ko pri skupščinskih volitvah. In ker smo imeli zadnje volitve 8. februarja 1925, je jasno, da se od tedaj tudi mišljenje volivcev ni dosti spremenilo. Seveda pa tudi presenečenja v posameznih okrajih niso izključena.

Vendar pa je precej važna razlika v volivnem redu. Pri skupščinskih volitvah je vsa ljubljanska oblast razven mesta Ljubljane, eno volivno okrožje. Pri oblastnih volitvah pa voli vsak okraj za sebe. Posledica tega je, da so za stranko vsi glasovi, ki jih je prejela v enem okraju, izgubljeni, če ne dosega vsaj dve tretjini volivnega količnika. Naj praktično pokažemo pomen te razlike. Recimo, da bi bilo za katero stranko oddanih v vsakem volivnem okraju 1000 glasov. Ker je v ljubljanski oblasti 13 okrajev, bi dobila torej stranka v vsej oblasti 13.000 glasov. Ker je bilo pri zadnjih skupščinskih volitvah oddanih vsega skupaj 76.011 glasov, bi dobila ta stranka en mandat prav sigurno, če bi pa imela le par sto glasov več, tudi dva sigurna mandata. Pri oblastnih volitvah pa ne dobi stranka z vsemi 13.000 glasovi prav nobenega mandata, ker znašata v vseh volivnih okrajih (po zadnjih skupščinskih rezultatih) dve tretjini količnika nad 1000 glasov in se upoštevajo pri razdelitvi mandatov samo one stranke, ki so dosegle to število. Pri oblastnih volitvah odreja torej dobro stranke, ki so volivni v posameznih okrajih, dočim pri skupščinskih volitvah to ne igra posebne vloge. Še posebej pa dobi pri oblastnih volitvah stranka mandat, dočim pri skupščinskih volitvah ne bi prišla niti v poštev. Da podamo praktičen primer.

Pri zadnjih skupščinskih volitvah je bil rezultat volitev v okraju Murska Sobota ta-le: Radič je dobil 4385 glasov, SLS 2622, Geza Hartner 1438, narodni blok 948 ter vseh ostalih deset strank 793 glasov. Pri skupščinskih volitvah so bili vsi glasovi, oddani za Gezo Hartnerja, izgubljeni, dočim je 948 glasov, oddanih za narodni blok, tistemu pripomoglo k mandatu SDS. Pri oblastnih volitvah pa bi bil Hartner sigurno izvoljen in bi dobil Radič 3 mandate, SLS 1 in Hartner 1.

Vsled te razlike volivnega reda tudi ni pričakovati, da bi pri oblastnih volitvah nastopilo tako veliko število strank ko pri skupščinskih. Kajti pri skupščinskih je vsakdo upal, da se p ovseh okrajih končno vendarle nabere lepo število glasov, dočim pri oblastnih volitvah te nade ni. Zato se tudi ni bali, da bi v mariborski oblasti nastopilo kar 14 strank, temveč bo to število vsaj za polovico manjše. Zato pa tudi lahko stranka upa, da bo pomnožila svoje volivce iz vrst onih, ki so pri skupščinskih volitvah glasovali za razne majhne stranke. To treba seveda pri primeri z rezultati skupščinskih volitev upoštevati.

Silno bo vplivalo tudi na rezultat volitev število volivcev, ki bodo ostali doma. Takih volivcev je bilo v mariborski oblasti skoraj 40.000. Prav mogoče pa je, da bo to število padlo, ker imajo oblastne volitve večji lokalni pomen, ki more volivce vse bolj zainteresirati kakor pa skupščinske volitve. Stranke imajo torej dovolj prilike, da svoje izgledne temeljito popravijo in zato bo delo strank za časa volivne borbe bistveno izpremenilo rezultate skupščinskih volitev. Vendar pa to ni dosti verjetno, ker bodo delale pač vse stranke in je ostal gospodarski položaj dežele tako neugoden, kakor je bil.

Paralela s skupščinskimi volitvami.

Kljub vsem mogočim izpremembam pa so vendar rezultati skupščinskih volitev edino pozitivno merilo za uspeh volitev v oblastne skupščine. Zato mislimo, da je dobro, če volivcem to paralelo predložimo.

Najprej pa si je treba ogledati zakonska do-

ločila o razdelitvi mandatov. Čl. 44. pravi v tem oziru:

Skupno število oddanih glasov se razdeli s številom članov oblastne skupščine, ki spada na to volilno edinico (okraj). Dobljeno število je količnik. Kandidatne liste, ki niso dobile niti toliko glasov, da ne znaša njih število dveh tretjin volivnega količnika, se ne upoštevajo pri porazdelitvi članov oblastne skupščine. Z ostalimi listami ali pa, če nima nobena lista celega količnika, z vsemi listami se izvrši izračun tako-le: Skupno število glasov, ki ga je dobila vsaka lista, se razdeli z 1, potem z 2, nato s 3 itd. in naposled s številko, ki ustreza številu članov oblastne skupščine, kolikor jih je dobili v dotični volilni edinici. Od delitvenih izidov z vseh list, dobljenih s takim deljenjem, se izloči skupaj toliko največjih kolikor je v dotični volilni edinici volil članov oblastne skupščine. N. pr.:

V brežiškem okraju je bilo oddanih 5081 glasov. Ker voli okraj 3 poslance, znaša količnik 1693 glasov. Upoštevajo pa se samo liste, ki so dobile vsaj dve tretjini količnika, torej 1129 glasov. To število sta dobili samo SLS (2447 glasov) in SKS (1782). Ko se potem dele ta števila z eno do 3, dobimo števila: 2447, 1223, 815 in 1782, 891, 594. Prvi mandat dobi torej SLS (2447), drugi SKS (1782) in tretji SLS (1223).

Če torej na ta način pregledamo vse rezultate zadnjih volitev v narodno skupščino, potem dobimo

za ljubljansko oblast

te rezultate, pod pogojem seveda, da bi volivci natančno tako glasovali ko zadnjič. To je seveda izključeno in ima zato paralela le relativen pomen. Pripomniti moramo še, da smo prišli vse glasove SKS, SRS in Murna skupno SKS, ravno tako pa tudi vse glasove oddane za Narodni blok SDS.

Mesto Ljubljana voli 5 članov v oblastno skupščino. Lani so nastopile 4 stranke in sicer SLS (4365 glasov), Narodni blok, oz. SDS (4000), Narodna zajednica (867), komunisti (420) in socialisti (479). Po tem rezultatu bi dobila SLS 3 mandate in SDS 2. Če bi pa volila Narodna zajednica s SDS, potem bi dobila SLS le 2 mandate in SDS 3.

Brežice voli 3 člane. Rezultat bi bil, kakor smo že zgoraj omenili, 2 SLS in 1 SKS. Če bi prišlo tu do skupnega nastopa med SKS in SDS, potem se rezultat ne bi izpremenil. Le v slučaju, da bi šli tudi socialisti in vsi drugi v splošno fronto proti SLS, bi ta dobila le en mandat.

Črnomelj da 2 mandata in bi dobila SLS oba, ker bi do volivnega števila manjkalo SKS 41 glasov. Tu bi torej dobil napredni blok siguren mandat. A tudi tako SKS lahko računa na mandat.

Kamnik, 3 mandati. Dobila bi SLS vse tri mandate in tudi napredni blok ne bi dosegel potrebnega števila glasov. Pač pa bi skupna fronta proti SLS imela en mandat.

Kastav, 1 mandat, ki pripade hrvatskim strankam, verjetno radičevcem.

Kočevje, 4 mandate. — SLS 3, SKS 1; napredni blok bi imel tudi le 1 mandat.

Kranj, 5 mandatov. — SLS 4, SDS 1; napredni blok (s 1640 + 1113 SKS) bi imel tudi le 1 mandat. Skupno s socialisti pa bi imel napredni blok 2 mandata.

Krško, 5 mandatov. — SLS 3, SKS 2; napredni blok tudi samo 2.

Laško, 3 mandate. — SLS 2, vsi socialisti združeni 1, razcepjeni nobenega; napredni blok nobenega.

Litija, 4 mandate. — SLS vse 4, napredni blok bi imel 1 siguren mandat.

Ljubljana okolica, 7 mandatov. — SLS 5, SKS 1, SDS 1; napredni blok 2 mandata.

Logatec, 3 mandate. — SLS 2, SDS 1; napredni blok tudi samo 1 mandat.

Novo mesto, 5 mandatov. — SLS A, SKS 1; napredni blok 2 mandata.

Radovljica, 3 mandate. — SLS 2, SDS 1; napredni blok tudi samo 1.

Skupen rezultat bi torej bil: Od 53 mandatov bi dobila SLS 39, SKS 6, SDS 6, 1 socialisti, 1 Hrvatje, če bi pa se ustanovili od SKS in SDS ter drugih naprednjakov brez socialistov takozvani napredni blok, ki imel ta 4 mandate več, torej skupno 16.

Po vsej verjetnosti bodo seveda dale oblastne volitve malo drugačen rezultat in le malo verjetno je, da bi SLS dobila 39 mandatov. Toda večina ji je v oblastni skupščini zasigurana.

Celjski občinski svet in opozicija.

Celje, 30. novembra 1926.

Politika SDS je povsod enaka, v velikem kakor v malem. Do take partizanske zagriženosti, ekskluzivnosti in brezobzirnosti ni dotirala svoje prakse še nobena naša stranka kakor ona in naravnost obudovanja je vredna njena spretnost, kadar skuša premostiti javnost, da ne bi opazila, kje je resnica in kje je laž. Vselej, kadar je vodstvo katerega društva ali kake korporacije v nedemokratskih ali medstrankarskih rokah, kriče SDSarji, da ga je treba »depolitizirati« in delajo na tej »depolitizaciji« tako dolgo, da ga dže v izključno svoje roke. To je pri njih »depolitizacija«.

Te njihove navade se spominjamo tudi sedaj v zadevi občinskega sveta celjskega. Ko je SDS, ki si je z raznimi manijevskimi pridobila podporo par narodnih socialistov in s tem skromno večino, vodila mesece in mesece najbolj zagriženo partizansko občinsko politiko, je bilo vse v redu in vse prav. Ta politika je bila, kakor pravi sedaj »Jutro«: stvarna, nacionalna in nepristranska in vredna sploh vse najlepših superlativov. Ko so se pa opozicijske skupine naveličale te »stvarne«, »nacionalne« in »nepristranske« SDSarske občinske politike ter ji v ponedeljek z absenco onemogočile poslovanje v kvorum, je padla ista SDS po njih v svojem časopisju in pričela vpiti, da uvajajo v občinsko gospodarstvo partizansko politiko. Toda to pol SDSarska ideologija ne bo držala, kajti razodna celjska javnost — in ta je hvala Bogu v večini — še ni izgubila svoje uvidenosti.

Ta razodna celjska javnost ve prav dobro, zakaj je opozicija odrekla svoje nadaljnje podpore SDSarski večini. Ta javnost razume, da hoče imeti opozicija vpliv na Mestno hranilnico. Ta javnost ve, da opozicija ne more odgovarjati za kulturno sramoto, ki jo je SDS napravila Celju s tem, da je odrekla gostoprimstvo najstarejši, najzaslužnejši kulturni instituciji slovenskega zavoda — Mohorjevi družbi. Prav tako ve pa tudi, da ne more trpeti, da bi se merilo vse samo po merilu strankarske pripadnosti, kakor je to delala SDS, kateri je bil celjski meščan samo oni, ki je bil njej brezpogojen vdan.

Prav posebno se pa gabi te jrazsodni in dobro informirani javnosti SDSarska »nacionalna« politika, ki je na zunaj polna neprestanih in skrajno šovinističnih napadov na nemške sosesčane, za kulisami pa pakirana in nečednega izsiljevanja. Ta javnost javnost pozna dobro prečudna pota raznih »protinacionalnih« in »protidržavnih« akcij raznih delniških družb in njihova »nacionalna« razranja. Našela bi jih lahko prav veliko, pa bo menda zadostovalo, če opozori na samo en slučaj, na onega namreč, ki se tiče žalostne Slavske banke.

Opozicija ni proti stvarnemu delu in tudi ni proti proračunu, je pa mnenja, da so vsi meščani enaki in enakovredni in da je treba voditi računa o vseh, posebno pa še o onih, ki tvorijo glavno podlago in večino — to je o najširših krogih, o malih ljudeh, in ne samo o SDSarskih veličinah. To so razlogi, da opozicija ni glasovala za proračun in da ne bo glasovala, dokler ne bo podana garancija, da se bo v občinski hiši res vodila stvarna gospodarska in socialna politika.

Za ta svoja načela se bo borila celjska občinska opozicija neomajno in nevtrajno, ne oziraje se na cinizem in sofizem SDS in je trdno prepričana, da bo našla krepko podporo v ogromni večini treznih in razsodnih celjskih meščanov. Navada SDS to pot ne bo pomagala, še manj pa seveda operiranje z »nacionalnimi« in drugimi podobnimi interesi, ki jih nastop opozicije prav nič ne ogrožava in jih tudi nikdar ne bo. Zato proč s SDS!

Meščan.

ZOPET NESKLEPNA SEJA CELJSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

Celje, 3. decembra. Danes zvečer se je zopet vršila seja celjskega občinskega sveta. Kakor znano, je bila zadnja seja nesklepna, ker ni hotela delavna večina ustreči zahtevam opozicije in zato je odšla s seje. Splošno se je pričakovalo, da bo med tem delovna večina skušala doseči kak aranžma z opozicijo, toda to se ni zgodilo in tako je bila tudi večerajšnja seja nesklepna.

Nanašnja seja pa naj bi bila redna seja in je upala delovna večina, da vsled tega ne bo opozicija nastopila. Mestni statut namreč predvideva, da more mestni župan, če ne more dobiti pravočasno odobritve proračuna, naprositi velikega župana, da ta dovoli pobiranje davkov, taks in pristojbin po prejšnjem proračunu. Tako bi bila delovna večina iz zadrege.

Ker je opozicija vse to spoznala, je podala opozicija na večerajšnji seji sledečo izjavo, ki jo je prečital obč. svet. Posavec.

Ker ni delovna večina mestnega sveta od zadnje seje sem niti poizkusila zadostiti našim upravičenim zahtevam v zvezi s proračunom, izjavljamo, da smatramo vsako sodelovanje v tako sestavljenem mestnem svetu za nemogoče. Zato smo prisiljeni, da izvajamo v interesu večine celjskega prebivalstva vse potrebne konsekvence.

Opozicija je nato korporativno zapustila sejo, ki je postala vsled tega nesklepna.

Ker ni pričakovati, da bi prišlo do sporazuma med opozicijo in delovno večino, zato je vsako delovanje mestnega sveta v Celju nemogoče. Verjetno je zato, da bo imenovan za mesto Celje gerent, ki bo izvedel nove volitve.

Pripominjamo, da ogromna večina celjskega prebivalstva odobrava nastop opozicije in da samo želi, kako bi to pri prihodnjih volitvah tudi dokazalo.

ČLANSTVU SAVEZNE STRELJAČKE DRUŽINE V LJUBLJANI!

Uprava streljačke družine v Ljubljani obvešča vse članstvo, da namerava na praznik, to je v sredo 8. decembra t. l. pričeti na slavnosten način, s streljanjem. V to svrhu se skljuje za nedeljo 5. decembra v salonu restavracije pri »Levu« na Gosposvetski cesti strogo obvezen sestanek vsega članstva ob 9. uri predpoldne, kjer se bo pobirala članarina, ki znaša mesečno 2 dinarja, dalje se bodo izstavljale članstvu legitimacije in izdajali društveni znaki. — Nato bode društveni predsednik brig. general gosp. Živkovič očrtal smernice o nadaljnjem našem delovanju in o splošnem pomenu streljaških družin. Po končanem govoru društvenega predsednika pa se bodo na licu mesta napravili poimenski zapisniki članstva po posameznih okrajih in razdelitev istih na posamezne vode.

Vabijo se na ta sestanek, kakor tudi na slavnostno otvoritev streljanja, ki se vrši na vojaškem strelišču na »Suhem bajerju« 8. decembra t. l., vsi delegati že ustanovljenih ali pa ustanavljajočih se streljaških družin izven Ljubljane, da se medsebojno lahko porazgovorimo o medsebojnih vezah in enotnem delovanju. Istočasno se obvešča vse zunanje streljačke družine, da pošljejo odborove liste na naslov predsednika ljublj. savezne streljačke družine gosp. brig. general Miroslava Živkoviča.

Vse one, ki žele še pristopiti v streljačko družino obveščamo, da se dolo tozadevne prijavnice v Tourist-Office, palača ljublj. kreditne banke; pri predsedniku slov. lov. društva gosp. dr. Lovrenčiču, Tavčarjeva ulica 12, in v večernih urah, to je od pol 8. do pol 20. ure v pisarni udruženja rezervnih oficirjev, Kazino, II. nadstropje.

Vse one pa, ki so dvignili prijavnice pa istih iz katerega koli si bodi vzroka niso še vrnili, pa obveščamo, da iste lahko oddajo v nedeljo dne 5. t. m. na zbornem mestu »pri Levu«, kjer se jim bodo izdale tudi legitimacije.

Uprava streljačke družine želi pričeti z intenzivnim delom, kar pričakuje tudi od svoje- ga članstva.

Sekretar družine.

Ch. Lucietto:

Spomini francoskega vojnega detektiva.

Ti agenti so razdeljeni v tri vrste, kojih vsaka tvori kasto zase:

1. Šefi odsekov v inozemstvu.
2. Agenti, ki so jim poverjene posebne misije.
3. Stalni agenti.

I. Šefi odsekov. — Šefi odsekov v inozemstvu so špijoni najboljše vrste; podvrženi so strogi izbiri, in za to službo vzamejo samo ljudi, ki lahko nudijo iz stanovskega stališča najvišje garancije.

Ti agenti znajo večnoma več jezikov, in predno odidejo v inozemstvo, dobijo prvovrstno vojaško in tehnično vzgojo. Krajepis, balistika* in celo vojskovanje ne sme imeti zanje nikakih skrivnosti.

Pogosto se zahteva od njih, da napravijo načrt katerega terena ali kake trdnjave na prvi pogled in brez pomoči katerega orodja. V stanu so na mah ceniti število vojakov in topov, ki branijo kak utrjen kraj, lego vsake obrambne trdnjave, namestitve topov in količino streljiva za pehoto in topništvo, ki je oddeljeno kake trdnjavi.

Tudi morajo delati psihološke študije o značaju ljudi, ki jih imajo nadzorovati, opazovati njih dobre in slabe lastnosti, in če le mogoče najti napako, na

* Balistika je veda o streljanju. (Op. prev.)

3

podlagi katere jih bodo prekanili in ki jim bo dovolila potom spretno izvedene grožnje, da izsilijo iz njih podatke, katere zahteva veliki generalni štab.

Kot vidimo, je delovanje teh agentov zelo zapleteno. Zahteva od njih množino znanja, ki ga najdemo redko združenega pri istem človeku. Zato vzamejo za to službo stare oficirje, kojih tehnično znanje je lahko izpopolniti.

Ti izbrani špijoni so vsi dodeljeni špijonskim središčem v Bruxellesu, v Lausannu in v Ženevi, katere z neverjetno točnostjo vodi tajni policijski svetnik Thiesen, ki stalno biva v Bruxellesu.

Glavno delovanje teh agentov obstoji v tem, da obiskujejo v nedoločeni presledkih stalne agente, živeče v Franciji, katerim dajejo naročila, ki jih morajo ti izvršiti. Njih delo je potem tudi, da pregledajo in centralizirajo podatke, ki so jih zbrali pri stalnih agentih.

II. Agenti v posebnih misijah. — Agenti, ki so poslani v posebnih misijah v inozemstvo, dobijo isto vzgojo kot šefi odsekov. V tej zadevi se nič ne zanemarija, da čim boljše služijo interesom nemške države in izvedejo misije, ki so jim bile dane.

Ko vstopijo v tajno službo, jih prevzamejo oficirji generalnega štaba, ki jih v relativno zelo kratkem času, — največ v petih do šestih mesecih izobrazijo v tehniki, tako da so v stanu tekmovati s katerimkoli inženjerjem. Glavni predmeti, ki se jih učijo, so: kraje- pis, risanje, trigonometrija in balistika.

Zanje so urejeni posebni učni tečajji, ki jih dajejo v

Zeughausu, mogočnem muzeju, v katerem je nemški generalni štab zbral vse vrste dokumentov, fotografij in modelov, ki se tičejo organizacije, oboroženja in delovanja tujih armad in mornaric.

Kadar je njih tehnična izobrazba dovršena, delajo zelo strog izpit. Šele če so ta izpit napravili in če so povoljno odgovorili na stavljena vprašanja, jih pošljejo na misije.

Izborno so torej poučeni o koristih, ki bi jih prinašali podatki, katere izbirajo.

Dodeljeni so nemškim poslaništvom v inozemstvu. Da se njih skrivnosti ne zvedo, dopisujejo z njimi v šifrirani pisavi in sicer samo z vojaškimi atašej.

Podatki, ki jih dobijo atašej na ta način, se pošiljajo v Berlin, ali v diplomatskem kovčku, ali pa jih atašej sam nese pristojnemu uradu. Čeprav je plača, ki jo dobivajo ti agenti, omejena, je vendar ogromna in v večini slučajev ni v nikakem razmerju z izvršenim delom.

III. Stalni agenti. — Stalnih agentov je nebroj. V Franciji jih je bilo pred vojno 15.000. Vsi so bili Nemci in so bili neposredno podrejeni špijonažnim središčem v Bruxellesu, Lausannu in v Ženevi.

Po načelu, da mora biti špijon čim najbolj svoboden, da lahko koristno deluje, se je večina izmed njih znala osvoboditi vsake podložnosti. Stojč na čelu kake industrije so bili sami svoji gospodje in so lahko potovali iz kraja v kraj ob vsaki dnevni ali nočni uri, ne da bi vzbudili pozornosti svojih sosedov ali svojih uslužbencev.

(Dalje prihodnjik.)

Dnevne vesti.

CE MAČKE NI DOMA...

V »Vremenu« je priobčena interesantna zgodba o beograjskem tramvaju.

Poročevalec je vstopil v tramvaj na Kalimegdan. Dolgo je trajalo, predno se je tramvaj krenil, nato pa se počasi vozil dalje in zval, kakor da bi bil prisoten pri zrebanju razredne loterije. Seveda se tudi konduktar ni potrudil, in če ni dobil vsak potnik listka, tudi ni bila nesreča.

Naenkrat pa se zgodi pri magistratu čudež. Čisto drug je postal tramvaj. Kakor da bi se izpremenil. Prišel je voziti hitro, na postajališčih je le malo obstal in drvel, ko da bi bil sveže namazan. Pa tudi konduktar čisto drugačen. Prijazen z vsemi potniki, vsakemu se smehljaja, pomaga vstopati ljudem in tudi listek dobi vsak.

Naravnost čudež.

Potniki se pogledujejo in se čudijo. Eden drugega sprašuje:

»Pa kaj je to? Od kje ta izprememba?«

»Ali res ne vidite? Tam je predsednik!«

»Vlade?«

»Ah, kakšne vlade! Občine!«

»Kumanudi?«

»Kumanudi!«

»Kje?«

»Eto ga tam pri oknu!«

»V resnici! In jaz se čudim?«

»In karto je plačal?«

»Plačal.«

Pri »Slaviji« je g. predsednik izstopil. Tečaj se mi je zdelo, piše poročevalec, kakor da bi se izvil motorju globok vzdih.

In tramvaj je šel dalje, toda — zopet po stari navadi.

Tako je z beograjskim tramvajem. Kako pa je z našim državnim? Mislimo, da imajo tu miši večer bakanal.

— **Ukinjeno polaganje izpitov čez osemrazredno osnovno šolo.** V smislu ministrskega odloka O. N. br. 25.445 z dne 16. oktobra t. l. je ukinjeno polaganje izpitov čez osemrazredno osnovno šolo za reguliranje položaja po uradniškem zakonu.

— **Zakonski načrt o srednjih šolah.** V prosvetnem ministertvu je vzpostavljena strokovna komisija, katere naloga je, da prouči novi zakonski načrt o srednjih šolah.

— **Za povzdigo vinogradništva.** Generalna direkcija državnih železnic je odredila, da se vrši transport trt, namenjenih za obnovitev vinogradov in sadovnikov, na vseh progah državnih železnic in v bližnjih progah, ki so v državni upravi, brezplačno.

— **Prilike pri mostu v Taenu** so se v zadnjem času v toliko poslabšale, da je treba promet preko mostu popolnoma zapreti. Asanacijska dela so v teku in bo predvidoma obstoječem 4 dni zasiguran.

— **Dobavitelj premoga se opozarja** na razglas o ofertalni licitaciji za dobavo premoga Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani, ki je bil objavljen v Uradnem listu št. 110, z dne 30. novembra 1926.

— **Narodne trgovce in vse premožne rodoljube**, ki imajo čuteče srce za revno šolsko mladino prosi družba sv. Cirila in Metoda za božične darove. Vse bi prav prišlo, bodisi blago, bodisi obleke, da pomoremo naši deci ob meji. Darove sprejema družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, Narodni dom.

— **Tovorni promet z Dansko, Norveško in Švedsko.** Te dni je bil vzpostavljen direktni tovorni promet med našo državo in Dansko, Norveško ter Šlezijo preko Nemčije, Avstrije, Češkoslovaške in Madjarske.

— **Delovni čas v državnih uradih.** Novi finančni zakon ureja med drugim tudi delovni čas v državnih uradih. Pri administrativnih oblastih predvideva zakonski načrt sedemurni delavnik, v slučaju neprekinjenega uradovanja pa 6 in pol urni delavnik. Ob sobotah naj bi delali državni uradniki po 6 ur, v nedeljah pa naj bi bili zaposleni samo potrebni dežurni uradniki. Minister naj bi imel pravico, da odredi vsako leto za največ 60 dni po eno do dve uri nadurnega dela brez posebne nagrade.

— **Sprito silnega davčnega vijaka v Bosni** so sklenili prirediti vse gospodarske ustanove v Sarajevu protestni meeting. Davčne oblasti iztirjajo po celi Bosni davčne zaostanke z največjo brezobzirnostjo. Ti zaostanki znašajo samo v Sarajevu nad 500 milijonov dinarjev. Vsi delavci prisiljeni iztirjavanja teh zaostankov so ogrožena razna velika industrijska in gospodarska podjetja v Sarajevu.

— **Prepoved uvoza užgalnikov?** Te dni se je mudila pri finančnem ministru deputacija izdelovalcev užgalnikov, ki je zahtevala, da se prepove uvoz užgalnikov iz inozemstva, ker trpi vsled tega naša domača industrija z užgalniki veliko škodo.

— **Novi odbor Zveze trgovskih gremijev.** Na celjski skupščini izvoljeni odbor Zveze trgovskih gremijev in zadrug se je konstituiral sledeče: Vilko Weigl, Maribor, predsednik; Jurij J. Kaučič, Ljubljana, I. poslovodni podpredsednik; I. Stermecki, Celje, II. podpredsednik; Ernest Hieng, Ljubljana, III. podpredsednik; Fran Zebal, Ljubljana, tajnik in Jurij Verovšek, Ljubljana, blagajnik.

— **Za tolmača ruskega jezika** je imenovalo deželno sodišče v Ljubljani dr. Nikolaja Preobraznevskega, lektorja ruskega jezika v Ljubljani.

— **Prepovedan izvoz orožja iz Nemčije.** Nemška vlada je izdelala zakonski načrt, po katerem se prepoveduje izvoz orožja in vojnega materiala iz Nemčije.

— **Prodaja knjižnice grofov Lobkowitz.** Iz Prage poročajo: Te dni bo prodana na dražbi knjižnica grofov Lobkowitz, ki jo smatrajo za najbolj dragoceno in bogato knjižnico v vsej Evropi.

— **Visoka šola za novinarje v Pragi.** Iz Prage poročajo: Minister Hodža je izjavil v proračunskem odboru, da so pripravljali de-

la za ustanovitev takozvane novinarske visoke šole končana. Pojavile so se sicer že gotove diference glede učnega načrta, vendar pa je upati, da pride med zainteresiranimi krogi v najkrajšem času do sporazuma.

— **Organiziranje državnih gledališč v Italiji.** Kakor znano, ni bilo do sedaj v Italiji stalnih gledališč, nego samo poedine gledališke polovalne družbe, ki so prirejele gledališke predstave po raznih mestih. Sedaj je izdelal Mussolini načrt o ustroju državnih gledališč. Ustanovila se bodo tri stalna državna gledališča, in sicer v Rimu, Milanu in Forinu. Vsa tri gledališča bo vodila ena uprava. Igralci pa bodo od časa do časa izmenoma nastopali v vseh treh gledališčih.

— **700.000 angleških rudarjev se je vrnilo na delo.** Stavka angleških rudarjev se lahko smatra kot končana, ker se je povrnilo na delo že 700.000 rudarjev. Ker 200.000 rudarjev sploh ni stavallo in znaša celokupno število angleških rudarjev 1 milijon, ne dela sedaj še samo 100.000 rudarjev. Po vestih angleških listov, je sklenila vlada, da se dovoli izvažanje premoga iz angleških rudnikov.

— **Redukcija oficirjev v rdeči armadi.** Revolucionarni vojaški svet v sovjetski Rusiji je sklenil, da izvede sprito abnormno visokega števila oficirjev v rdeči armadi velikopotezno redukcijo. Vzpostavljena je komisija, ki ima za naloge urediti ter preskrbeti reduciranim oficirjem civilne službe. Kot se poroča, imajo biti reducirani v prvi vrsti oficirji bivše caristične vojske, ki so prestopili pozneje v sovjetsko službo. Orenuto požre vzdrževanje oficirskega kora rdeče armade 20 odstotkov celokupnega budžeta za vojsko, kar je v primeru z izdatki drugih držav za oficirske kore pač zelo veliko. Predstojerica redukcije je izvala samoobsebi umevno v sovjetskem oficirskem koru razburjenje in nezadovoljnost. Vseled tega je izdal ljudski komisar Vorosilov na oficirje rdeče armije »odprto pismo«, v katerem skuša dokazati potrebo in korist nameravane redukcije ter obljublja, da bo preskrbel oficirjem, ki bodo reducirani, mesta pri ljudskih komisarijatih. Kljub temu pa ni pričakovati, da bo vplivalo »odprto pismo« na oficirje pomirjevalno ter odstranilo nezadovoljnost v oficirskem koru. Vseled tega lahko pričakujemo v sovjetski Rusiji resnih dogodkov.

— **Ludendorff na smrtni postelji.** Kot poročajo iz Münchena, je Ludendorff tako oslabil, da je računati v par dnevih z njegovo smrtjo.

Senzacija!

Damski plašči . . . od Din 350 naprej
Damski plašči s ko-

žuhovino . . . od Din 410 naprej

Moški raglani . . . od Din 700 naprej

Gričar & Mejač

Samo Šelenburgova ulica 3

— **Velik požar v Beogradu.** Predvečernim požarom je izbruhnil v bližini savskega pristanišča v Beogradu velik požar. V tem delu mesta je stalo še izza turških časov več malih starih hiš. Močan veter, ki je ravno pihal, je razširil ogenj med te stare koče, ki so bile hipoma v plamenu. Z velikim napotom se je posrečilo prebivalcem ogroženih hiš s pomočjo ognjegašev rešiti vsaj polovišvo. V dveh urah je bil požar lokaliziran. Škoda je precej velika. Vzrok požara ni znan. Te stare turške koče in njihovo prebivalstvo je bilo precej na slabem glasu tako, da so mnogi celo zadovoljni, da je izginil ta del Beograda z zemeljskega površja.

— **Velik požar v Pragi.** Te dni je pogorel cel leví trakt znamenite palače Schoenborn v Pragi. V tem delu palače se je nahajalo ameriške poslanstvo. Škoda je zelo visoka.

— **Velik požar v Budimpešti.** V četrtki je izbruhnil v tovarni filmov Metro Goldroyn v Budimpešti velik požar. Požar je popolnoma uničil filme in ostale stvari, ki so se nahajale v skladiščih. Ogenj je nastal v prvem nadstropju ter se razširil z bliskovito naglavo v drugi dve nadstropji. Delavci so bili v veliki nevarnosti. Poskakali so skozi okna, ker so bile stopnice uničene. Po šestih urah se je posrečilo požar pogasiti. Na pogorišču so našli večje število mrtvih in težko poškodovanih. Materialna škoda je ogromna. Požar je nastal vsled eksplozije.

— **Doga razmesarila žensko.** Te dni je napadla v neki hiši v Berlinu neko damo doga ter jo strašno razmesarila. Doga je bila last sina dame ter je bila tako divja, da je morala imeti celo doma nagobčnik. Žival se je zagrizla tako besno v roko dame, da so jo morali dami roko amputirati. Najlepše pri tem je, da poklicana policijska stražnika nista imela poguma, da bi bila priskočila gospe na pomoč.

— **Beg vojne begunca iz zapora v Vinkovcih.** Te dni je sklenil vojni begunec kaplar Serafin Nizić pobegniti iz zaporov okrajnega sodišča v Vinkovcih. V to svrhu je nasul vojniku, ki ga je stražil, paprike v oči ter navalil nanj, da bi mu odvzel puško. Vojnik, ki ga je paprika povsem onemogočila za uspešen boj, se je vendar obupno branil. Pri tem je izstrelil v napadalca iz puške strel. Strel je pa zadel ječarja Gečiča, ki mu je bil prihitel na pomoč. Nastalo konsternacija je kaplar izkoristil ter se izgubil v temno noč.

— **Bankir Lewis Rothschild-tihotapec.** V bostonski družbi vzbuja veliko senzacijo aretacija bankirja Lewisa H. Rothschilda. Rothschild je bil član velikopotezne tihotapske družbe. Financiral je floto 16 parnikov, ki so uvažali v Zedinjene države whisky. Vsa parnika je pripeljal vsakikrat iz Evrope v Ameriko za 1 milijon spirituoza. Baj je ude-

Popolna razprodaja

tudi na obroke vseh predmetov, damske, moške in otročje konfekcije, dežnih plaščev, klobukov itd. se vrši pri trdkri

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.
Le v prvem nadstropju. Vhod samo skozi vežo. Prodaja se pod nakupno ceno.

leženih pri podjetju s kapitalom nič manj kot 40 oglednih oseb v Bostonu, Newyorku in Philadelphiji. Zoper vse udeležence je uvedeno kazensko postopanje.

— **Tino Pattiera in Ossi Oswald.** Kakor poročajo nemški listi, se bosta poročila slavni tenorist Tino Pattiera, rodom iz Dubrovnika in priljubljena filmska zvezda Ossi Oswald. Tino Pattiera se namerava vsled tega ločiti od svoje žene. Poročena je pa tudi Ossi Oswald, in sicer z uglednim berlinskim aristokratom, s katerim je živila v prav srečnem zakonu, dokler je ni »zmešale« lepi in slavni Dalmatince.

— **Iz madjarskih volitev.** Pri bivšem madjarskem finančnem ministru Hegedüsu se je zglasila večja deputacija, ki mu je ponudila kandidaturu v nekem provincialnem okrožju. Hegedüs je mirno poslušal govore ter odklonil prevzem kandidature z besedami: »Hvala vam za zaupanje, toda kandidature ne morem sprejeti. Saj veste: v deželi je sedaj približno 400 poslanskih kandidatov. Med vsemi temi sem jaz edini, ki imam zdravniško spričevalo, da nisem norec. Tega spričevala nočem sedaj spraviti ob veljavo.«

— **Adamit v kavarni.** Gosti v kavarni Rossegger v Leobnu so doživeli predvečernim ponoči nenavadno senzacijo. Ob 2. zj. je prišel v kavarno neki gost v Adamovem kostimu, se ženskem orkestru parkrat priklonil, nakar jo je urnih krač odkuril. Vzbudil je, naravno, posebno med prisotnim damami mučno pozornost. Dva gosta sta stekla za njim, ga dohitela ter gnala na policijo. Tam so ugotovili njegovo identiteto. Adamit je izjavil, da mu je rekel neki po imenu mu neznan gost v kavarni, da je bojazljivec. Ker si tega ne da dopasti, se je podal nato v separirani kotiček, se slekel do gola in prišel nato v kavarno. Dečko je znan vagabund. Zdi se, da hoče simulirati blaznost. Vtaknili so ga v luknjo.

— **Inženjerji vlomili.** Te dni sta udrla med izplačevanjem pokojnine v kolodvorsko blagajno v Landshtutu dva elegantno oblečena mlada gospoda. Vrgla sta blagajniku popra v oči ter izpraznila blagajno, v kateri se je nahajalo 5000 mark. Dasi sta hotela ustraševati ostale navzoče, od katerih je bila večina ženskega spola, z revolverji, sta bila prijeta. Ia policiji so ugotovili, da sta kurlilca dečka brata inženjerja Moric in Fric Horu iz Regensburga. Ker sta bila na licu mesta aretirana so našli pri njima seveda tudi ves denar.

Danes v soboto

koncert vojaške godbe

v kavarni »Evropa,

Začetek ob 9. uri zvečer.

— **Izlet v Julijske Alpe!** Slovensko Planinsko društvo priredi prihodnji teden velik izlet v Julijske Alpe. Udeleženci si bodo kljub sneženim metežem in viharjem ogledali naše lepe planine, se povzpeli na najvišje vrhove, od koder bodo zrl v mir pla-

— **Ako se hočete iznebiti protina, revmatizma, zbadanja v križu in putike berite** poučno brošuro brošuro, ki jo dobite, če hočete, franco in brezplačno od trvdke Augušt Märzke, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalstrasse št. 5. Opozarjamo na v današnji številki priloženi prospekt.

— **Javimo Vam, da so našli zlatnike v »Gazelu«** milu sledeči: G. Franja Kralj, Breznik pri Skočljani, kupila milo pri trdkri Ivan Globevnik, Skočjan pri Mokronogu; g. Micka Belcijan, Litija, kupila milo pri trdkri Le-binger & Begman, LiLiija; g. Neža Breščak, kupila milo pri trdkri Josip Rojnik, Polzela; g. Jana Gjurič, Gravešina pri Zagrebu, kupila milo pri trdkri Rudolf Weiss, Zagreb; g. Ana Slave, Berčice pri Metliki, kupila milo pri trdkri Jožef Brožič, Metlika; g. Reberšek, Cerknica, kup. milo pri trdkri Ivan Butkovič, Cerknica; g. Suzana Cerne, Bezena pri Rušah, kupila milo pri trdkri Franjo Lampreht, Ruše; g. Marija Varl (Mihova), Kamnagorica, kupila milo pri Konsumnem društvu, Kropa; g. Dragutin Špiranec, Karlovac, kupil milo pri trdkri Ivan Strzalkovsky, Karlovac; g. Marija Kozic, Murska Sobota št. 248, kupila milo pri trdkri Frane Kührar, Murska Sobota; g. Marija Skrijane, Bizovik št. 14, kupila milo pri trdkri J. Perdan, Ljubljana; g. Elizabeta Brlek, Slivnica, kupila milo pri trdkri Anton Vodenik pri Mariboru; g. Marija Bohinjc, Zupnišče, Brezo-

vica, kupila milo pri trdkri Ana Čuden, Brezovica; g. Magda Šantek, Selo Rudeš, opčina Vrapče, kupila milo pri trdkri S. Schreiber, Zagreb; g. Marija Majerič, Sv. Miklavž pri Ormožu, kupila milo pri trdkri Anton Golenko, Sv. Miklavž pri Ormožu; g. Mijka Le-maič, Banja Luka, kupila milo pri trdkri Gjorgjo Stričević, Banja Luka; g. Antonija Gros, Dobrečina, kupila milo pri trdkri Makso so Turnšek, Nazarje, Štajersko; g. Cecilija Dobaj, Duplica pri Kamniku, kupila milo pri trdkri Jos. Klementič, Kamnik; g. Frančiška Zakrajšek, Nova vas pri Rakeku, kupila milo pri Prvem delavskem konzumnem društvu, Novavas, Rakek; g. Bara Simončič, Vinji vrh, kupila milo pri Prvem delavskem konzumnem društvu, Semič; g. Antonija Kordiš, Retje št. 14 pri Ortonoku, kupila milo pri trdkri Josip Košmerl, Retje pri Ortonoku.

Ljubljana.

1— **Praktična psihologija** je predmet predavanja, ki ga priredi »Zenski Pokraj« v nedeljo 5. decembra ob 10. uri dopoldne v zborni dvorani ljubljanske univerze. Predavateljica, profesorica Mira Wodvarka-Kočenda iz Zagreba, je študirala eksperimentalno psihologijo v Berlinu. Govorila bo o tem, kako se spozna sposobnost za razne police in podlagi preizkušnje inteligence in zmožnosti otrok.

1— **Obrtniško zborovanje v Ljubljani.** Zvečer obrtniškega zadruga v Ljubljani bo priredila v sredo, dne 8. decembra t. l. ob 9. uri dopoldne v dvorani Mestnega doma v Ljubljani veliko obrtniško zborovanje proti šušmarstvu, državnim delavnicam in zavodom, ki vzdržujejo obrtne delavnice; protestiralo pa bo tudi proti obrtnim oblastim, ki za težnje našega obrtniškega niso pokazala doslej nikakega razumevanja. Na to važno zborovanje ponovno opozarjamo vse obrtniške, ki se naj ga v kar največjem številu udeležijo.

1— **Koncert Glasbene Matice.** Koncertni biro Glasbene Matice je že dvakrat dokazal, da so prireditve, ki jih prevzame in aranžira on, po vsebini in proizvajanju prvovrsne. Dne 10. decembra zopet priredi prvi simfonični koncert v letošnji sezoni. Na sporedu sta tokrat Čajkovskijeva 6. simfonija in »Karnaval umetnikov« od Svensena, točki, ki se dosedaj še niste proizvajali v Sloveniji.

1— **Ljubljanski Sokol** ponovno vabi na svoj Miklavžev večer, ki bo v nedeljo 5. t. m. in sicer za deco ob 3. uri popoldne, za odrasle ob 8. uri zvečer v društveni telodavnici v Narodnem domu. Opozarja se, da dosepe letos Miklavž z izredno mnogobrojnim in stajanim spremstvom, najprej v Narodni dom in sicer točno ob 3. uri popoldne, ker ima potem še nebroj ljubljanskih obiskov, vsled tega prosimo točno udeležbe. — Vstopnina za odrasle Din 5.—, za deco Din 3.—; predprodaja vstopnic v sejni dvorani v soboto ob 4. do 7. ure zvečer in v nedeljo ob 9. do 12. ure dopoldne; istočasno se sprejemajo tudi darila. Popoldne in zvečer sodeluje vojaška godba.

1— **Tennis sekcija SK Ilirija**, priporoča svojim članom zimski trening na pokritem tenisprostoru TKD Atena v Koleziji. Pri-spevek za zimsko sezijo znaša za akademike in šolsko mladino Din 155.—, za vse druge Din 260.—. Vsaka partija igra dvakrat na teden po 1 in pol ure. Pismene prijave sprejema načelnica tenisa-sekcije TKD Atena gospa Janežičeva, Ljubljana, Erjavčeva ulica št. 24. — Načelnik.

— **II. Merkurjev jour fix** se vrši v torek, 7. decembra (pred praznikom) ob 8. uri zvečer v restavraciji Zvezda. — Odbor.

1— **V društvu »Socak«** predava danes v soboto 4. decembra 1926 v restavraciji »Ljubljanski dvor« gospod inšpektor Josip Wester o dr. Gradnikovih poezijah »De profundis«. K temu zelo zanimivemu predavanju vabimo vse sočlane in prijatelje. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstop vsem prost.

1— **Slovensko planinsko društvo** v Ljubljani opozarja vse turiste, ki posejajo planine v obmejni coni, posebno pa ob laški meji, da morajo zanesljivo pri sebi nositi legitimacije SPD, da se izognejo neprilicam s strani naših obmejnih čet. Te čete poznajo naše legitimacije.

— **Potovanje princa Viljama Švedskega v Kongo in Srednjo Afriko.** Ta izredno poučen šestdesetletni kulturni velefilm, katerega predvaja ZKD Ljubljana v nedeljo, dne 5. decembra v prostorih kina Matice, nam prikazuje ekspedicio Švedskega princa v Centralno Afriko. Upoznava nas z življenjem črncev, njih šegami in navadami. V lepih slikah vidimo težavno prodiranje v divje kraje Afrike, opasne boje z divjimi zvermi kakor z levi, sloni, krokodili in vodnimi kobrai. Zanimivo je videti veselje in rajanje črncev okrog ubitega leva, njih najhujšega sovražnika in neprijatelja. Film je skratka vsezanimiv in poučen. Vstopnice se dbe v predprodaji pri blagajni kina Matice po 4 din za vsak prostor in priporočamo obitavstvu v lastnem interesu, da si jih takoj nastavi, ker vlada za film veliko zanimanje. Predstave v nedeljo, dne 5. decembra ob 9.15 in 10.30 uri dopoldne. Šolska predstava v soto, dne 4. decembra ob 14. uri. Dijske vstopnice se dbe do vključno danes po 2 dinarja v tajništvo ZKD Ljubljana (Kazino II. nadstropje).

1— **Nesreča.** Gospo Mikličevu iz spodnje Siške je vlak, ki je hotela pri gorenjskem kolodvoru preiti cesto, tako nesrečno zadel, da ledvoru lažje poškodbe. Prisotnost duha strojevodje, ki je vlak pravočasno ustavil, je preprečila večjo nesrečo.

1. — Tatvine v Ljubljani. Aretirana je bila lepa Helena, ki je služila neke kot natakarica, nazadnje pa poneverila 5200 Din. — Delavcu Majcenu, ki stanuje v Zidanovi šupi, je neznanec odnesel nekaj obleke. — Uradnica Muršičeva je pustila za hip svoje kolo pred Kleinovo trgovino v Wolfovi ulici, kar je neki uzmovlj uporabil za to, da si je prisvojil 120 Din vredno svetilko. — Valentinu Dolinarju, kleparskemu pomočniku je neznanec odnesel 250 Din vreden dežni plašč. — Policiji je prijavljenih več manjših tatvin, goljufij etc.

1. — Policijski drobiž. Policija beleži več slučajev kaljenja nočnega miru, pretepa in razgrajanja, znamenje, da nismo daleč od prvega. Pri nekem ženskem prepiru so strgale babnice svoji tovarišici 900 Din vredno obleko. Pri nekem moškem pretepu pa je tekla celo kri. Nadaljna policijska kronika je kot običajno — cestno-policijski prestopki, prestopki pasjega kontumaca in policijske ure.

Kratke vesti

Izjemno stanje je v Angliji vsled konca rudarske stavke odpravljeno.

200 angleških poslancev je poslalo Baldwinu spomenico, v kateri zahtevajo, da angleška vlada tako dolgo ne pripusti sovjetskega zastopnika v London, dokler soveti ne nehajo s protiangelsko propagando v Aziji.

Pilsudski namerava po vesteh poljskih listov razpustiti sejm.

184. francoski infanterijski polk, ki je opremljen tudi s tanki je bil poslan iz Valence na Rhoni na italijansko mejo.

V Harkovu se je te dni končal velik špijonažni proces proti poljski špijonažni družbi, ki je imela svoje mreže prepledene po vsej Ukrajini. V procesu so bili trije obsojeni na smrt, ostali pa na večje število let.

»Avantič glavno glasilo italijanskih socialistov, ki so ga fašisti pred kratkim ustavili, prične izhajati sedaj v Parizu kot dnevnik.

Bethlen je demantiral vesti, da se namerava novi madžarski državni zbor baviti v vprašanju madžarskega kralja.

Za francoskega poslanika v Washingtonu bo mesto Bérengerja imenovan dosedanji francoski poslanik v Tokiu in sloviti pesnik Paul Claudel.

Sport

Kdo je najmočnejši mož sveta? Po trditvah nekega nemškega lista, je najmočnejši, mož sveta Nemeč Hermann Görner, 33 letni atlet iz Lipskega, ki nastopa sedaj v cirkusu v Južni Afriki. Spomladaj 1927 se vrne v Evropo in bo pozval Francoza Rigoulota. Zanimivi so podatki o uspehih teh dveh atletov v dviganju rok, ki jih navedemo po tem listu, ki mu tudi prepuščamo odgovornost za njih resnico. Poteg z desnico: Rigoulot 107 kg, Görner 104 kg — poteg z levo: Rigoulot 97 kg, Görner 95 kg — enoročni vijak: Rigoulot 100 kg, Görner 120 kg — obojoročni poteg: Rigoulot 125 kg, Görner 135 kg — obojoročni sunek: Rigoulot 165 (v resnici 171 kg), Görner 176 kg — obojoročni tezni dvig: Rigoulot 110, Görner 110 kg — dvig iz križa Rigoulot 280, Görner pa celo 397 kg.

Rademacherjeve svetovne rekorde je sedaj priznala ameriška amaterska atletska unija in sicer kot amerišanske rekorde. Gre pri tem za 7 višinskih uspehov in sicer v 20 y - basinu: 220 y v 2.46 sek. — 400 y v 5.36.8 — 500 y v 6.59.6; v 25 y - basinu pa: 300 y v 4.00.6 — 400 y v 5.22.4 — 400 y v 5.50.2 in 440 y v 5.53.2.

Tiger Flowers, svetovni bokerski prvak srednje teže, je gladko premagal v Chicagu v desetrundnem boju Eddie Hoffmanna, ki je pred meseci porazil Francoza Carpentiera.

— Za svetovno bokersko prvenstvo v poluteški teži se bodeča v kratkem borila Jack Delaney in prejšnji prvak Paul Berlenbach. Berlenbachu se nudi sedaj prilika, da si zopet pridobi v revanšnem boju svoj naslov; dvomimo, pa, da se mu to posreči. — Bokerski prvak Gene Tunney je bil aretiran radi prestopka newyorške odredbe, ki prepoveduje boksmatche na odrih. Vzlic temu, da je bil večkrat posvarjen, je Tunney proti visoki plači nastopil v nekem varijetaju, od koder so ga peljali na stražnico; tam so ga pa proti vplačilu visoke kaveje spustili.

Baraton in Paoli gresta v Ameriko. Ceravno je ameriška atletska unija sklenila, da ne pripusti inozemskih lahkoatletov v l. 1927 k startu poročajo francoski listi, da se odpeljeta spomladaj 1927 tekači Baraton in metalec krogle Paoli v Ameriko, kjer bode štartala.

PROPADANJE KMETIJE NA SRBSKEM.

Vso jesen odmeva ob Moravi godba, praznuje se in svatuje. Jesen je prišla in z njo trgatve in neizogibni obiski. Zvrši pa se vse z godovanjem (slavami) in svatbami. Tako predpisuje stara navada, nepisana postava, ki se bolj spoštuje kakor vse pisane. Tu je mnogo navad odveč. Moda je mnogokaj odpravila, opanke in domače čevlje iz grobe volne je odpravila ali stare svatbene ceremonije se ljubosumno ohranjujejo. Ko gledamo kako se na vse strani brezskrbno praznuje, je in pije, bi mislili, da ljudi ne tare nobena skrb. Ra žalibog ni tako. Ko po vseh praznujejo in se vesele, menice o posojilih zapadajo ena za drugo. Samo zadnja dva meseca je pri sodišču v Jagodinu uloženih 576 meničnih tožb. To je zadnja stran medalje, ki je nekoliko temnejša in drugačna kakor lice.

Ljudje, ki sede pred krčmami in gledajo na svate, ki se vozijo skozi ulice pravijo: Imajo, da se ženijo in svatujejo, a mimajo, da bi plačali menične dolge. Oni ne pomislijo, da se naš (srbski) kmet prav zategatelj, zadoljuje in ne da ustanavlja tovarne in popravila domove ter dviga svojo kmetijo, ampak da prireja svatbe, veselice in pogrebne pojedine. Eden od mojih sorodnikov je imel v enem letu dva pgreba. Pa pride neki dan in toži, da se ne more več obdržati na domačiji. Vse, kar je imel, je potrošil za pgrebe in mrtvaške pojedine. Pravim mu: pa ne napravljaj teh pojedin, saj tega mrtvi ne zahtevajo. Odgovori mi: Ej, kaj bi, ko pa sem tudi rad sam šel, ako je prilika nanesla, zato pa ne morem drugače: moram.

Tako je z vsakim. Naši ljudje ne znajo reči: Nimam in ne morem. Tudi vola iz jarma bo prodal, samo da je za svatbo ali pogrebno pojedino. Tak je običaj in kar je običaj, je več kakor pisana postava. Tedaj, kaj hoče? Ko poproda in pokolje vse, kar je imel, pa hajdi po posojilo, saj so banke za to tu, da človeku pomagajo v zadregi. Podpiše menico za tisoč dinarjev, pa ti dajo sedemsto ali osemsto dinarjev, kakor je pač ta ali ona banka. Ampak kaj to, glavno je, da se dobi. Ali vražji je ta denar, ko se pa tako hitro potroši, a še hitreje se bliža čas, ko treba vračati. Ako pa se pripeti, da treba plačati dve tri take menice, ali da je letina slaba, ali pade cena poljedelskih produktov, pa je nesreča v hiši. Menica se protestira, potem pa sledi rubežen. Danes se kopiči število zapadlih menic in z njimi število rubežni. Bilo je takih reči tudi poprej, ali mnogo manj in navadno samo na spomlad, sedaj pa že na jesen. To je, kar je zanimivo. Skoro vsaka šesta menica se kot neplačana protestuje, a od teh ima vsaka tretja za posledico rubežen. Od pet denarnih zavodov, ki so v našem mestu (Jagodini), poslušajo štirje z malimi kmečkimi posojili in v vseh glede nepravilnega vračanja poje ista pesem. To ni izjema, ampak pravilo; ni slučajna pojava, ampak bolezen, je kriza, ki je vsaki dan večja. Pripeti se, da se pri sodišču vloži po šest najst zapadlih in neplačanih menic. Bolezen je akutna in globoka. Zajedla se je ne samo v trgovske kroge, temveč tudi v najširše ljudske sloje.

Dinar se je dvignil v svoji notranji veljavi. Pura velja danes 25—40 dinarjev, prase od 30—80, stare svinje 11 dinarjev kilogram žive teže, govedo od 4 do 5.50 dinarjev žive teže itd. Vobče so padli vsi proizvodi kmetije tekom enega leta za 30—50 odstotkov in v razmeri s tem se je za kmeta podražil dinar za toliko odstotkov.

V tem je iskati korenin zlu, ki pritiska dandanes ljudstvo, kmeta. Padec cen glavnih kmečkih pridelkov, je temu razmeram izval oslabljenje kupovalne moči kmetov. Te okoliščine so izzvale mrtvilo v trgovini, ki preiskrjuje kmeta s fabrikati. Kriza je prešla od kmeta tudi na trgovca. Dinar se popravlja na vrednosti, a zemlja ni postala rodovitnejša, da bi z večjo količino izravnala kmečki račun prejemkov in izdatkov in bi napolnila prazni žep širokih ljudskih slojev.

Kritikuje narod državni proračun za bodočo dobo, češ proračun se ni zmanjšal. Nominalno se je moglo nekoliko skriti, ali dejansko ne, ker je razmeroma s porastom dinarja za 20—30 odstotkov večji kakor poprej. Da more kmet plačati davek, mora na lrg staviti še večje količine proizvodov kakor poprej. To pa bo še bolj poslabšalo njegov gospodarski in denarni že itak mučni položaj.

Gospodarstvo.

Izpolnjujejo se besede nekega inženjerja, ki nam je prilično pred letom dni objasnjeval, da visočina naših državnih dohodkov ni v skladu z našimi gospodarskimi prilikami. Država je kakor slon — tako je govoril. Ona ide počasi, a gospodarstvo in življenje gre hitrim korakom. Cene so po vojski hitro rasle, državni davki pa so se le počasi dvigali. Prošlo je nekaj let, odkar je zvišala država razne davščine in takse. Sedaj padajo zopet cene, a država ne zmanjša davkov in drugih zahtev. Prej smo mi skubili državo, sedaj nas ona »maloc« skubi. Tako je, država je kakor slon. Tako je govoril tu inženjer in prav je imel.

Po »Politiki« od 1. dec. 1926.

× Zakon o kontroli semen. V zvezi z anketo in svojo prestavko glede spremembe nekaterih določb zakona o kontroli semen kulturnih rastlin pri uvozu in notranjem prometu je prejela Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani od ministrstva trgovine in industrije obvestilo, da je ministrstvo v zadevi interveniralo pri ministstvu poljoprivrede in vod in da bo načrt, koj ko mu bo predložen, poslalo Zbornicam, da podajo svoje mnenje in predloge.

LJUBLJANSKA BORZA.

petek, dne 3. decembra 1926.

Blago: Bukovi železniški pragovi: 2.51 do 2.60 m, 23-24×13½-14×14, fco vagon meja, 30 vag., den. 39, bl. 39, zaklj. 39; 2.45—2.50 m, 22-23×12½-13, fco vag. meja, 30 vag., den. 33, bl. 33, zaklj. 33.

Zagreb, 3. decembra. Devize: Newyork kabel 56.675—56.875, ček 56.54—56.74, London izplačilo 274.75—275.55, Pariz izplačilo 215.33 do 217.33, Milan izplačilo 241.96—243.96, Praga izplačilo 167.75—168.55, Curih izplačilo 1092.75—1095.75, Berlin izplačilo 1347—1350, Dunaj izplačilo 798.1 do 801.1, Budimpešta 0.07935—0.07965.

Curih, 3. decembra. Beograd 9.14125, Berlin 123.275, Newyork, 518.375, London 25.14, Pariz 19.625, Milan 22.1875, Dunaj 73.1375, Budimpešta 0.00726375, Bukarešta 2.70, Sofija 3.7925.

To in ono.

MOŽ, KI JE OBGLAVIL 365 LJUDI.

V Vienne-u (departement Isère, Francija) je živel že več let čevljar Nikran Maghikian, Armenec, ki je vzbujal s svojim nastopanjem v kraju neprijetno pozornost. Prišel je bil v Vienne kmalu po končani vojni s svojo ženo. Pozneje je žena izginila. Kot je pripovedoval Maghikian, se je vrnila v Armenijo. Maghikian, ki sicer ni bil ravno slab delavec, je živel v neurejenih razmerah ter je postal v kratkem času povsodi znan kot pijanec in pretepač, kateremu se je vsakdo najraje izognil.

Spričo slabega slovesa, ki ga je vžival, je našel težko žensko, ki mu je gospodinja ter je menjaval svoje gospodinje prav pogosto. Sicer pa gospodinja pri njem ni imela posebnega zavidljivega življenja. Morala je opravljati vsa hišna dela, vrhu tega pa streei tudi njegovi sedemletni učenki. Deklica je bila bolehnja; kljub temu jo je njen oče pogosto brutalno trpinčil. Ena njegovih številnih gospodinj je ovadila stvar policiji. Vled tega je pozvali Maghikiana varuška oblast na odgovor ter ga ukpila. Rezultat je bil, da je Maghikian deklcio še bolj trpinčil. Ko jo je udaril te dni s kladivom po obrazu ter jo poskodoval, so se zganili sosedeje ter so ovadili brutalnega čevljarja kompetentni oblasti.

Maghikian je bil aretiran in uvedena je bila zoper njega preiskava. Pri tem je prišlo do senzacionalnih razkritij. Oblast je namreč ugotovila na podlagi njegovih dokumentov, da je bil Nikran Maghikian, ki šteje danes 38 let, med vojno rabelj v rdeči armadi. Največjo senzacijo pa je vzbudilo uradno navedeno sprčevalo, podpisano od generala Antromieka. Dokument konča s sledečimi besedami:

»Nikran Maghikian se je odlikoval s posebno dobrim ponašanjem ter se je izkazal v svoji službi kot rabelj kar najbolje. Izvršil je do dne, ko mu je bilo izstavljeno to izprijčevalo (24. decembra 1918), kolikor je meni znano, tristo petinšestdeset eksekucij smrtnih kazni. — General Antromieck.«

Sokolsko društvo Ljubljana II. priredi v nedeljo, dne 5. t. m. MIKLAVŽEV VEČER in sicer popoldne od 16. do 18. ure za deca in naraštaj na Sentjakobskem gledališkem odru, zvečer pa od 20. ure dalje v salonu gostilne »pri Lozarju« v Rožni ulici. Stariši, privedite svojo mladino k Miklavžu. — Darila sprejemamo isti dan zjutraj od 8. do 20. ure na Senjakobskem gledališkem odru proti pristojbini 1 Din za paket. Vabimo tudi vse ostalo, Sokolstvu naklonjeno občinstvo. Zdravo! — Sokol II.

KAJ JE SOVJETSKI ZAKON?

Sovjetski časopisi, ki prihajajo iz Moskve, se zanimajo za zasedanje Vrhovne zvezne centralne eksekutive, na katerem se bo pretresalo vprašanje nove zakonske in družinske postave. To nas sili, da se zopet vrnemo k vprašanju sovjetskega zakona, ki je zelo zanimivo in zasluži občo pozornost.

Največje vprašanje je, da se ugotovi, kaj je to, sovjetski zakon in kako se razlikuje od navadnega slučajnega zakona.

Predlog nove postave o družini in zakonski zvezi stoji na stališču, da daje faktično skupno življenje soprogram in deci iste pravice, kakor registrirani zakon. Ta situacija je izvala v rdečem parlamentu strastne spore. Ne samo ljudje izven strank, nego celo del komunistov je vstal proti takemu pojmovanju zakonske zveze.

Borbo je pričel Larin, ki zelo ostro kritizira znake, po katerih se določa faktičen zakon, če ni uvedena registracija.

Larin pravi: »Mož najame stanovanje, vzame ženo — to je skupno življenje. On naroči večerjo — to je skupno gospodinjstvo. Pri večerji reče natakarju: natočite vina moji ženi in s tem priznata, da sta poročena.«

Se ostreje pa je nastopil proti predlogu Solc: »Moramo voditi odločno borbo proti neredu pri sklepanju zakona. Situacija žene je mnogo slabša, kakor je bila prej. Staro se ruši, novo se pa ne gradi. Vsi govore o bodoči družbi, ali ta ne obstoji. Država mora od vsakega državljana zahtevati, da registrira svojo zakonsko zvezo.«

Kavkazec Samurskij je nazval neregistrirani zakon kulturni razvrat in omenil, da pomenja novi predlog v dejstvu dovoljenje za mnogoženstvo, proti čemur se bore sovjetske oblasti pri mohamedanskem prebivalstvu.

Proti Solcu in Samurskemu je nastopil pristaš predloga Krilenko. Ko je v svojem govoru branil pojem faktičnega zakona, je Samurskij vzkliknil: »Kaj je tudi enodnevna zveza že zakon?« Krilenko ni odgovoril direktno na to, nego je izjavil, da mora imeti nazadnje vsaka zveza materialne in pravne posledice. Zelo karakteristične izjave so podali pri debati kmetje. Neki kmečki zastopnik je naglasil, da zanaša današnja svoboda ob pritiki sklepanja in razdiranja zakonske zveze kaos v gospodarsko življenje, kar izziva ostre proteste province, kjer je potrebna stalnost žene in udanost moža, ravnatoka kakor je potrebna čvrsta valuta za gospodarstvo.

Kot je znano je sprejel »rdeči parlament« Krilenkov predlog in je izbral za definitivno izdelavo tega zakona komisijo 34 članov, v kateri se nahajajo tudi nasprotniki Krilenkovega predloga. (CEPS.)

: Koliko je težka godba? Namreč težka po težini. Poljska Mužika objavlja zanimiv članek znanega belgijskega godbenega teoretičarja Ernesta Clossena, ki razpravlja o teži muzikalnih skladb. Clossen konstatira, da se potrebuje za to, da se proizvede s pomočjo klavijature kak ton, sila od sto do stoidvajset gramov. Za Bethovnovo Apassionato, ki ima 12000 not je potrebno 997 kilogramov teže. Za večerni koncert, ki traja dve uri, je po Clossenu potrebna sila 500 kg. Potemtakem mora pianist imeti največje moč.

: Pes na smrt obsojen. Sodišče v Brentfordu na Angleškem je obsodilo te dni nekega psa na smrt. Pes je bil last župnika v Wiltou. Njegov lastnik mu je pustil preveč svobode. Krepi tverier je svobodno izkoristil ter napadel nekega majhnega psička in ugriznil damo, ki ga je vodila na vrvič, v nogo. Angleški kadiji so obsodili župnika na denarno globo, psa pa na smrt.

Rudyard Kipling:

Knjiga o džungli.

»Sedaj pridem jaz, mala noga, do skale,« je govoril Mowgli tekoč ob svoji sledi. »Sedaj sedem pod skalo, se naslonim na desnico in položim lok med prsti na nogi. Čakam dolgo, kajti znak moje stopinje tukaj je globok.«

»Tudi jaz čakam,« je nadaljeval Bagheera skrit za skalo. »Čakam, upiram konec trnjeve reči ob kamen, ob katerem zdrkne, kajti na kamnu se pozna praska. Sporoči svojo sled, Mali brat.«

»Tukaj je zlomljena ena majhna vejica, dve, in ena velika veja,« je odgovoril Mowgli tiho. »No, kako pa naj oznamim to-le? Ej, sedaj mi je jasno. Jaz, mala noga, grem proč, delam šunder in tolčem ob tla, da me velika noga lahko sliši.« Krenil je od skale med drevje in govoril vedno glasnejše, čimbolj se je oddaljeval od tovariša in bližal malodane slapu. »Jaz — grem — daleč — proč — do — tja — kjer — gluši — šum — padajoče — vode — moj šum; tukaj — pa — čakam. Označi svojo sled, Bagheera!«

Panter je preiskal tla na vse strani, da bi videl, kako je sled velike noge držala izza skale. Nato se je oglašil:

»Jaz pridem po kolenih izza skale in vlečem

108

trnjevo stvar seboj. Ker ne vidim nikogar, tečem. Jaz, velika noga, hitro tečem. Sled je razločna. Slediva vsak svoji. Jaz tečem!«

Bagheera je hitel od razločne zaznamovane sledi, Mowgli pa je sledil Goudovim stopinjam. Nekaj časa je bilo v džungli vse tiho.

»Kje pa si, mala noga?« je zaklical Bagheera. Mowglijev glas mu je odgovoril komaj petdeset korakov na desni.

»Um!« je dejal panter in močno zakašljaj. »Onadva tečeta drug ob drugem in se venomer približujeta!«

Dirjaka sta kake pol milje, ves čas nekako v isti razdalji, kar je Mowgli, čegar glava ni bila tako blizu tal kot Bagheera, zavpil: »Prišla sta skupaj. Dober lov — glej! Tukaj je stala mala noga, držeč koleno na skali, — tam pa je velika noga.«

Komaj deset korakov pred njima je ležalo truplo nekega vaščana, majhna, pernata gondska puščica mu kamenja; drobna, majhna, pernata goudska puščica mu je predirala prsa in hrbet.

»Ali je bila Thuu res tako stara in tako nora, Mali brat?« je dejal Bagheera prijazno. »Tukaj je ena smrt.«

»Pojdiva naprej. Kje pa je tista pijavka slonove krvi — tisti rdečooki trn?«

Samotna sled lahkega človeka, ki je hitro tekel in nesel na levi rami neko breme, je držala po suhi

travi, kjer je bila vsaka stopinja vidna bistrim očem zasledovalcev, kakor da bi bila vtisnjena v razbeljeno žlezevo.

Nobeden ni izpregovoril, dokler ni sled dospela do pepela taboriščnega ognja, skritega v globeli.

»Zopet!« je vzkliknil Bagheera in se ustavil, kakor da bi okamenel.

Truplo majhnega suhega Gonda je ležalo z nogami v pepelu in Bagheera je vprašajoče pogledal Mowglija.

»To se je zgodilo s pomočjo trsta,« je dejal deček, ko si je bil vse ogledal. »Ko sem služil pri človeškem krdelu, sem rabil tako reč. Mati vseh naočark — žal mi je, da sem se norčeval iz nje — je dobro poznala ta rod; vse to bi bil lahko jaz sam vedel. Mar nisem rekel, da ubijajo ljudje brez vzroka?«

»Veš, ubijali so zaradi tistih rdečih in modrih kamnov,« je odgovoril Bagheera. »Pomni, da sem živel v kraljevih kletkah v Dodeyporu.«

»Ena, dve, tri, štiri sledi,« je štel Mowgli in se sklanjal nad pepelom. »Štiri sledi ljudi s podkovanimi nogami. Ti ne hodijo tako hitro kot Gondi. Kaj jim je ta mali gozdovnik žalega storil? Poglej, govorili so med seboj, vseh pet, stoječ preden so ga umorili. Bagheera, pojdiva nazaj. Želodec me teži, a vendar skače gor in dol kot kobilarjevo gnezdo na koncu veje.«

(Dalje. prih.)

KMETSKI HRANILNI in POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257

reg. zadr. z neom. zav.

Brzjavke: „KMETSKI DOM“. Telefon št. 247

v Ljubljani, Tavčarjeva (Šodna) ulica št. 1, prilličje

Daje;

Posojila na vknjižbo, proti poroštvu ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obrestuje

vloge na 6% brez od-
knjižice povedi
čistih

Vrče stalne vloge in vloge v tek. računu po dogovoru.

Preskrbuje:

Kavelje, inkase, srečke in vrednostne papirje ter
čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

Uradne ure:

Vsak delavnik od 8. — 12.1/2 in od 3. — 4.1/2.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Najboljši šivalni stroj in kolo
le edino le

GRITZNER in ADLER

GRITZNER in ADLER

za dom, obrt in industrijo
v vseh opremlj.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v voženju b. brezplačen.

Večletna garancija

Delavnica za popravila.

Nizke cene, tudi na obroke.

Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

„Vinocet“ tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najfinjši in najokusnejši na-
mizni kis iz vinskega kisa.

➔ ZAHTEVAJTE PONUDBO! ➔

Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Čreva

Vsakovršna po najugodnejši ceni kakor vsako
leto vedno v zalogi. Kupim tudi
surovi in stopljeni loj

in ga plačam po najvišji dnevni ceni.

Jos. Bergman, Ljubljana, Poljanska c. 85

Gospodinja

išče mesta pri boljšem
gospodu event. vdovu s
dvema ali tremi otroki.
Vajena je vseh hišnih del
kakor tudi šivanja. Po-
nudbe prosi na upravo
lista pod »Dobra gospo-
dinja«.

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke,
volna v raznih barvah rokavice,
nvgavce, dokolenice, nahrbt-
niki za šolarje in love, dežniki, kloni,
šifoni, žepni robci, palice, vilice, noži, škarje,
potrebščine za šivilje, kro-
jače, čevljarje, in brivce

edino le pri trvdki

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika

Najnižje cene!

Na veliko in malo

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1.—.

Ljubi

sv. Miklavž!

Prosim, prinesi mi Polžjo
hišico, ki je najlepša mla-
dinska zbirka pesmic s
slikami in ki stane le 12,
vezana 14 Din. — Kupi in
naroči se pri M. Modie,
Kopitarjeva ul. 1.

Akademik

sprejme poučevanje sred-
nješolca. Vešč je tudi itali-
janščine. — Ponudbe na
upravo lista pod »Pouk«.

Gospodična

v starosti 20 let, se želi
seznaniti z gospodom, ka-
teri naj ne šteje več kot
24 let v svrhu skupnih
nedeljskih izletov. — Po-
nudbe na upravo lista
pod: »Narava«.

DRVA - ČEBIN

Wolfova 1/II. - Telef. 56.

Stekleno

strešno opako imajo stal-
no v zalogi Združene ope-
karne d. z. v Ljubljani

Kontoristinja

vešča vseh pisarniških del
ter obvlada perfektno hr-
vatski in nemški jezik
išče primerne mesto v
pisarni. Gre tudi nekaj
mesecev brezplačno. Po-
nudbe prosi na upravo
lista pod »Marljiva«.

Miklavžev večer »Atene«

se vrši dne 5. decembra
ob pol 5. popoldne v ve-
liki dvorani »Narodnega
doma«. Legitimacije po
10 Din za osebo v soboto,
4. decembra od 10.—12.
dop. in od 4.—6. pop. v
mali dvorani »Narodnega
doma«, kjer se bodo tudi
sprejemali mali zavrtki za
otroke.

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDI-
CIJSKI BUREAU

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Haslov brzjavkam: „GROM“.

Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod ke-
laninimi pogoji.Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za
ekspresne pošiljke.

Uprava „NARODNEGA DNEVNIKA“

prodaja

MAKULATURNI PAPIR

kg Din 4-50

Inserirajte v božični številki
„NARODNEGA DNEVNIKA“!

OGLAŠUJTE V
NARODNEM
DNEVNIKU!

UNDERWOOD

pisalni stroj je dosegel svetovni sloves, nad 2,000.000 strojev v prometu in rabi.
Zastopnik LUD. BARAGA, Ljubljana
Šelenburgova ul. 6. — Telefon 980.

Prva žebljarska in železoboltna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Brzjavke: Zadruga Kropa.

Telefon interurban: Podnart 2.

Žebli za normalne in ozkotirne
železnice.
Žebli za ladje, črni ali po-
cinkani.
Žebli za zgradbe, les itd.

Žebli za čevlje.
Spojke za odre in prage.
Spojke za ladje in splave.
Železne brane.
Zobje za brane.

Ključke za podobne, zid, cevi,
žlebove itd.
Vijaki z maticami.
Podložne pločice.
Mattice.

Zakovice za tenderje, kofle,
mostove, sode, pločevino,
kolesa itd.
Vijačni čepi.
Verige.

Izdeluje lahke transmisije, popravlja strokovnjaško gospodarske stroje in opreme za vodne žage in mline.

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje.

Prodaja se samo na debelo trgovcem.

Hustrovan ceniki na razpolago.

Se priporoča za tisk
vseh trgovskih,
obrtnih, industrijskih
in uradnih tiskovin.

Lastna knjigovodstva

TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knji-
ga, brošure, cenike,
tabele, statuta, va-
bila, letake, lepake,
posetnice i. t. d.

TELEFON ŠT. 552